OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	Redaktor WACŁAW GAJEWSKI	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . zł. 32.—	REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 233-86	Strona w tekście: 450 zł., 1/2 str. 225 zł., 1/4 str. 112,50 zł. Poza tekstem za sronę 300 zł., 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł.
Półrocznie . . . . „ 16.—	ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.	Dla instytucyj komunalnych i oszczędnościowych: bilanse i tabl. za str. 225 zł., 1/2 str. 112,50 zł., 1/4 str. 56,25 zł., i zwykłe ogłoszenia za str. 150 zł., 1/2 str. 75 zł., 1/4 37,50 zł.
Kwartalnie . . . . „ 8.—	Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.	
Miesięcznie . . . . „ 3.—	Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Telef. 442-63.	
Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	Redaktor przyjmuje w poniedziałki i piątki od godz. $2^1/_2$ do godz. $3^1/_2$.	

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

akcjonarjuszów

POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO

S. A.

odbędzie się w sobotę, dnia 7 maja 1932 r., o godzinie 13-ej,
w lokalu Banku w Warszawie (plac Napoleona 7),

z następującym porządkiem obrad:

I. Zagajenie i wybór Prezydjum.

II. Sprawozdanie za rok 1931:
- a) sprawozdanie Zarządu, bilans, rachunek zysków i strat oraz podział zysków,
- b) sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
- c) sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej.

III. Budżet na rok 1932.

IV. Wybór pisma dla ogłoszeń przez statut wymaganych (§ 64 statutu).

V. Wnioski zgłoszone zgodnie z § 47 statutu.

VI. a) Wybory 4-ch członków Rady Nadzorczej.
b) Wybory 5-ciu członków Komisji Rewizyjnej.

Walne Zgromadzenie zwołane na d. 7 maja r. b. będzie ważne bez względu na ilość obecnych na zebraniu delegatów akcjonarjuszów i ilość reprezentowanych przez nich akcyj (§ 48 statutu).

Każdy akcjonarjusz, który jest zapisany do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, może uczestniczyć na Walnem Zgromadzeniu w osobie upoważnionego do tego na piśmie delegata, wyznaczonego z pośród członków swego organu wykonawczego (§ 51 statutu).

Upoważnienie dla delegata, stwierdzające, że jest on członkiem organu wykonawczego i posiada prawo reprezentowania i głosowania w imieniu akcjonarjusza, winno być zaopatrzone pieczęcią i podpisami jak dla zobowiązań, oraz opłacone stemplem w kwocie nominalnej zł. 3.—. Upoważnienie to uprasza się nadesłać do Banku do dnia 30 kwietnia 1932 r.

Wniosków o uzupełnienie, zgodnie z § 47 statutu, porządku obrad — nie zgłoszono.

ZARZĄD

Obniżenie odsetek od wkładów

W zamiarze ulżenia obciążeń produkcji Ministerstwo Skarbu zainicjowało rozważenie obniżenia odsetek płaconych od wkładów przez instytucje finansowe, a w pierwszym rzędzie przez kasy oszczędności.

Sprawa ta stała się przedmiotem narad Rady Związku Związków K. K. O., który odesłał ją do rozpatrzenia w pierwszym rzędzie Zarządom okręgowym uważając, iż polityka procentów musi być także dostosowana do warunków bardziej lokalnych. Znaną jest bowiem z wielu przykładów z przeszłości rzeczą, że wszelkie normy, jakie by się tu wprowadzało wpoprzek warunków rynku pieniężnego albo doprowadzają do obchodzenia postanowień albo wyprowadzają wkłady z instytucyj, stosujących zbyt nieżyciowe normy na inne pola działalności.

Z tego też względu Ministerstwo ograniczyło się do inicjatywy, nie chcąc w formie sztywnej normy prawnej narzucać instytucjom, przecież za siebie odpowiedzialnym, odpowiedniego przymusu na wzór zarządzeń niemieckich, z końca roku ubiegłego.

Po wszechstronnych rozważeniach w okręgach Prezydjum Związku Związków zdecydowało zalecić kasom oszczędności w Katowicach, Krakowie, Lwowie, Poznaniu i Warszawie, a więc największym w Polsce ustalenie oprocentowania normalnych wkładów na książeczki oszczędnościowe na 7% już w czasie najbliższym. Zalecenia te odniosły skutek taki, że mamy już informacje, że kasy w tych miejscowościach zastosują 7% od 1 maja do nowych wkładów, zaś do wkładów dawnych od 1 lipca t. zn. z zachowaniem warunków umownych. Zarazem zdecydowało Prezydjum Z. Z. podjąć kroki i na szerszym terenie.

Ponieważ kasy w wyżej wymienionych miastach reprezentują koło 50% całości zarządzanych przez K. K. O. wkładów, przeto decyzja ma poważne znaczenie.

Nadmienić należy, że równocześnie obniżkę z 7 na 6% od wkładów w złotych, a z 6 na 5% od wkładów w złotych w złocie, zastosowała P. K. O. i to już od dnia 15 kwietnia b. r. W ten sposób zostało ustalone, że K. K. O. w dużych miastach płacą o 1% wyżej jak instytucja państwowa.

Ze względu na rozmiary instytucji państwowej i usługi, jakie jej oddaje aparat pocztowy państwowy, różnica ta jest może mała, (W Anglji, Holandji czy Czechosłowacji wynosi ona 1½ — 2%) jednak przedstawiciele kas w dużych naszych miastach, kas które też już duże zaufanie ludności sobie zaskarbiły, uznały ją w obecnym czasie za wystarczającą.

Decyzja powzięta przez Prezydjum była przedmiotem długich narad. Narady te wyraźnie wskazały na słuszność zasady, że sprawy przedewszystkiem rozważane być muszą z punktu widzenia kształtowania się rynku pieniężnego w poszczególnych częściach naszego kraju. I ilość i przyrost wkładów i wysokość stopy procentowej prywatnej są niezmiernie w poszczególnych dzielnicach różne. Z drugiej strony musi Związek Związków dążyć do objęcia swym wzrokiem całego horyzontu polskiego, przy możliwem zsolidaryzowaniu akcji kas w całym kraju.

Ogólnie jednak stwierdzono, że mimo wielkiej ruchliwości wkładów, przypływ ich znowu się rozpoczął, oraz, że niepomyślne warunki produkcji prowadzą do wycofywania z niej środków obrotowych i do zapatrywania, że wkład wydaje się dziś rzeczą najzyskowniejszą. Przeważyło więc zdanie, że stoimy właśnie wobec większego przypływu lokat, co umożliwia obniżenie odsetek. Z drugiej strony również nowe, tak bardzo dłużnika chroniące, ustawodawstwo musi nakazać jaknajwiększą ostrożność w rozprowadzeniu nowych kredytów, co znowu powoduje, że mniejszy dopływ kapitału nie będzie specjalnie w tej chwili bardzo dla instytucyj finansowych szkodliwy.

Po pierwszej decyzji dotyczącej kas w dużych centrach, przyjdzie sprawa rozważenia stanu rzeczy na prowincji. Tu tembardziej sprawa wymaga przypatrzenia się jej z uwzględnieniem jeszcze bardziej lokalnych stosunków.

Mamy niedawno do prasy podane enuncjacje oficjalne o niesłychanej lichwie na wsi. Rząd ma zamiar przeciwdziałać jej środkami przymusowemi. I tu jednak trzeba zważyć, że takie przepisy i środki dziś już istnieją a jednak trudne są do stosowania i że historja kilku wieków nas o tej trudności stosowania poucza. Najlepszem przeciwdziałaniem lichwie, są na zdrowych podstawach oparte instytucje finansowe. Odpowiednie skanalizowanie dopływu do nich pieniędzy będzie zawsze najskuteczniejszem przeciwdziałaniem. Dlatego szczególnie na obszarach uboższych w kapitał, wypadnie z dużą ostrożnością postępować. Na obszarze Małopolski, przewiduje się różniczkowanie odsetek od 7 do 9%, na obszarze Śląska do 8½%. Związki Poznański i Warszawski jeszcze ostatecznie sprawy nie opracowały; nie sprecyzowały.

*

* *

Podnieść należy, że w uwagach złożonych przez Związek Związków Ministerstwu Skarbu, podkreślono jako sprawy wymagające współrzędnego załatwienia jeszcze: 1) zbliżenie stopy przewidzianej jako niedozwolonej na rynku wolnym do stopy dozwolonej do pobierania instytucjom finansowym, 2) zrównanie z tą ostatnią stopy prawnej, której niższy wymiar jest premją przy nieterminowem wykonywaniu zobowiązań, 3) skłonienie przez Min. Skarbu i innych kategoryj instytucyj do równoczesnego rozważenia obniżenia stopy procentowej w razie obniżenia jej przez kasy komunalne. Okaże się tu potrzeba nieraz zupełnie lokalnych porozumień instytucyj różnego typu. Nie mogą same K. K. O. ponieść ryzyka wyłącznego obniżenia procentów. Trzeba to bowiem stwierdzić, że kasy komunalne czy w miastach na budowle lub kredyty drobnym przedsiębiorcom, czy na wsi rolnikom w ostatnich latach z tak wydatną przyszły pomocą, że należy z jaknajwiększą pieczołowitością przestrzegać, by jakichkolwiek przesunięć wkładów nie nastąpiło.

*

* *

Pozostanie do rozważenia sprawa niezmiernej wagi, mianowicie w jakim stopniu zmniejszenie płaconych procentów pozwoli na zmniejszenie pobiera-

nych. Nie ulega wątpliwości, że w wielu wypadkach da się to urzeczywistnić, szczególniej tam, gdzie mamy do czynienia z instytucjami dużemi i dysponującemi kapitałem zapasowym. W wielu wypadkach jednak nie będzie na to pozwalał obecny kryzys.

Kryzys zupełnie tak samo, jak szkodzi dłużnikowi, tak samo odbija się na wierzycielu. O tem się zbyt często zapomina. W procencie tkwi i ryzyko kosztów handlowych, nie dających się równomiernie zmniejszyć przy zmniejszeniu się obrotów, i niebezpieczeństwo trudnych do upłynnienia aktywów i wreszcie w procencie tkwią straty na dłużnikach. Te dwa ostatnie powody wystarczyłyby dzisiaj, aby każda instytucja finansowa podwyższała raczej a nie obniżała pobierane procenty.

Czyż komunikat, który był ostatnio w pismach o niewypłaceniu dywidendy przez największe prywatne banki polskie nie jest tu ostrzeżeniem? Czyż ogromne zmniejszenie się dochodów naszych instytucyj finansowych nie jest również ostrzeżeniem? A dotyczy to roku 1931. W Warszawie rodzą się od czasu do czasu pewne aksjomaty, nieraz krótkotrwałe, które sobie z ust do ust ludzie podają. Dziś takie hasło brzmi: „kapitalista musi stracić". Czy takie powtarzanie jest zachęcające dla przypływu i wstrzymania od nas odpływu pieniędzy, na to odpowiedź jest łatwa, ale czy, biorąc nawet w znaczeniu gospodarczem, jest kapitalistą drobny nawet wkładca, a nie jest nim właściciel wielkiego zakładu przemysłowego lub dużego majątku ziemskiego, o tem nieraz się zapomina. I zapomina się o tem, że tani kredyt jest dzieckiem powodzenia kapitału.

W związku z powyższem nasuwa się następująca uwaga. Kasa oszczędności może mieć straty, to jest jasne — natomiast wkładca jej straty mieć nie może. Gwarantuje za kasę samorząd. To znaczy, że straty poniesione na dłużnikach czy na operacjach, muszą pokryć podatki.

Czy pokrywanie podatkami strat spowodowanych przez ludzi nieoględnych, lub zbyt ustawami chronionych, jest słuszne, czy pokrywanie strat takich nie zmusi do zwiększenia podatków, tym, którzy dotąd je jeszcze wytrzymują i nie zmniejszy liczby zdolnych do płacenia — to są pytania, na które odpowiedź chyba jest jasna. Odpowiedź na nią trzeba dobrze rozważyć, przy wszelkich w dziedzinie kredytu instytucyj państwowych, czy komunalnych posunięciach.

Zmiany w statucie Związku Kas

Pierwotny statut Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności przedstawiał szereg braków i niedomagań. Nic dziwnego — tworzony on był w samem zaraniu powstawania kas oszczędności. Nie były one nawet wtedy osobnemi jednostkami prawnemi i statut dopuszczał więc możność reprezentowania w Związku powiatu czy miasta, które kasę miało tworzyć i przez Magistrat czy Wydział Powiatowy.

Należy zatem uznać za objaw zupełnie naturalny, że na ostatni zjazd kas związku warszawskiego zgłoszono szereg poprawek o charakterze redakcyjno - stylistycznym, organizacyjnym i konstrukcyjnym. Wobec zgłoszenia wielu poprawek w ostatnim terminie Zarząd Związku zaproponował zjazdowi zasadnicze przeredagowanie statutu w sposób spokojny i bez gwałtu przez specjalnie wyłonioną komisję zjazdu wraz z Zarządem Związku.

Jako rezultat prac tych dwu ciał połączonych na obrady Zjazdu w dn. 8 maja idzie projekt nowego statutu, podany do wiadomości kas w Nr. 7 „Oszczędności".

Nie dotykając zmian drobniejszych, polegających na lepszem sformułowaniu tych lub innych przepisów i postanowień, zwrócimy uwagę czynników, które o zmianach będą decydowały, na zasadnicze inowacje dotyczące struktury związku i prawa biernego wyborczego. Według dotychczasowego statutu, organem decydującym i najważniejszym był ogólny zjazd. Według statutu nowego jego kompetencje przechodzą na Radę Związku. Zjazd ogólny, czyli Kongres Kas, jest przewidywany, ale tylko fakultatywnie. Rada może, ale nie musi, go zwoływać w miarę potrzeby i swego uznania. Byłby on powoływany do wypowiadania opinji w sprawach zasadniczych, wniesionych pod jego obrady przez Radę. Wszelkie natomiast sprawy natury organizacyjnej byłyby z pod kompetencji Kongresu wyłączone i należałyby do zjazdów wojewódzkich, Rady Związku i Zarządu Związku.

Motywem do takiego postawienia sprawy jest przeświadczenie, że zjazdy, na których uczestniczy więcej niż sto osób, mają charakter wieców. Nadają się więc do wypowiedzenia a właściwie stwierdzenia opinji panującej w danem środowisku i już uprzednio w dyskusji na łamach pism i wewnątrz organów Związku przygotowanej. Natomiast trudniej na takich zebraniach jest przeprowadzać merytoryczną dyskusję, trudno omawiać drobiazgowo pozycje budżetu i t. p.

Poważnym mankamentem Związku skupiającego kasy z terenu bardzo obszernego b. zaboru rosyjskiego była przypadkowość jedynego wspólnego organu — Zarządu. Od przypadku głosowania zależał skład Zarządu, który mógł się ukształtować bardzo jednostronnie, czy to z przedstawicieli kas najbliżej położonych w Warszawie, a mało orjentujących się w stanie kas województw wschodnich, czy też odwrotnie, utrudniając aktywny współudział w pracach codziennych biura. Aby temu zaradzić, nowy statut wprowadza 1) zjazdy wojewódzkie, jako miejsca, w których będą się ustalały poglądy odzwierciadlające odrębności miejscowe oraz jako organa wybierające przedstawicieli do Rady, 2) Radę, która będzie z samego statutu miała zapewniony różnorodny i proporcjonalny do znaczenia kas skład swych członków. Wszelkie więc odrębności i różnice w ciele, składającem się z 22 przedstawicieli, będą mogły być zaznaczone. Wobec tego, że zasadnicze sprawy dotyczące życia i polityki kas będą omawiane i decydowane na Radzie, mogą one być wszechstronnie rozważone, a decyzje będą zapadać po zapoznaniu się

Rady z punktem widzenia reprezentantów wszystkich lokalnych ośrodków, 3) Zarząd, który w tym wypadku ma być przedewszystkiem organem pracy, W tym wypadku przy wyborze Zarządu nie potrzeba już tak ściśle przestrzegać zasad reprezentacyjnych, szukając przedewszystkiem ludzi doświadczonych zdolnych do kierownictwa i obrony ogólnych spraw kas oszczędności. Struktura Zarządu jest rzeczywiście szczęśliwie pomyślana. Już przez wprowadzenie z urzędu poza prezesem, który z natury rzeczy musi być przedstawicielem stolicy, dyrektora instytucji kredytowej, której powierza się prowadzenie biura Związku, dyrektora tegoż biura oraz 2 członków z kooptacji, tworzy się trzon mocny zdolny do codziennej pracy. Sześciu wybieralnych członków Zarządu będą z natury rzeczy reprezentować prowincję, zapewniając zarządowi bezpośredniość odczucia potrzeb całości.

Pod względem liczebności przedstawicielstwa kas wprowadzono dwie zasady odmienne. Na zjazdach wojewódzkich każda kasa ma jeden głos, natomiast do Rady Związku każde województwo wybiera według ograniczonych zasad proporcjonalności od 1 do 3 przedstawicieli, w zależności od wielkości kasy (wielkość kasy mierzy się wysokością wkładów) i liczbą mieszkańców województwa.

W tym ostatnim wypadku zarysowuje się dążność do wprowadzenia pewnej słuszności. Kasy z terenu, który daje większą sumę wkładów, z natury rzeczy, jak należy przewidywać, będą reprezentowały większe doświadczenie i większą aktywność. Słuszną więc rzeczą jest zapewnić im stosunkowo większy wpływ na życie Związku. Wprowadzenie drugiego czynnika — liczby ludności niczem specjalnie się nie tłomaczy — a jest może w pewnej sprzeczności z czynnikiem pierwszym.

Skoro jednak wprowadzono przy wyborach do Rady tę drobną proporcjonalność, to powstaje pytanie, czy nie słuszną rzeczą byłoby zastosowanie tegoż systemu przy reprezentowaniu poszczególnych Kas na zjeździe wojewódzkim. Nikt nie zaprzeczy słuszności, żeby, powiedzmy, wielka Kasa Piotrkowska, czy Częstochowska posiadały więcej przedstawicieli niż maleńka Kasa Sulejowska, czy Tuszyńska.

Tutaj jeszcze bardziej doświadczenie i wyrobienie reprezentantów wielkich Kas będzie mogło być z korzyścią dla prac ogólnych zużytkowane i dla tego powinno się dla reprezentantów kas wielkich na zjazdach wojewódzkich odpowiednie miejsce zagwarantować.

Wreszcie jako specjalne novum postanowienie ograniczające zakres osób, które mogą być wybierane na zjazdy wojewódzkie, do Rady i Zarządu Związku.

Według § 10 wybranymi delegatami kas mogą być tylko prezesi lub wiceprezesi rad, członkowie Zarządów, oraz dyrektorowie Kas, choćby nie byli członkami zarządów.

Ograniczenie biernego prawa wyborczego dla zwykłych członków rad kas wywołało szerszą dyskusję. Według poglądu większości chodziło o wprowadzenie na Zjazdy wojewódzkie, do Rady i Zarządu osób najlepiej z pracą kas obznajmionych i najwyżej pod względem wyrobienia ogólnego i specjalnego stojących. Presumcja zaś istnieje, że takiemi właśnie będą osoby wybrane do prezydjum Rady, (prezes i wiceprezes), do Zarządu Kasy i Dyrektorzy Kasy. Czy statystyka potwierdziłaby w całości ten pogląd i czy przez to nie czynimy krzywdy wielu dzielnym i rozumnym pracownikom, którzy akurat nie pełnią godności prezesów, czy członków zarządów, a przez to i krzywdy związkowi, samochcąc zubożając zakres osób, z pośród których mamy wybierać, trudno powiedzieć.

Statut w dalszym ciągu podkreśla moment aktywności pracy w kasach przedstawicieli kas, postanawiając, że jeżeli ktoś postradał bierne prawo wyborcze, traci również mandat do Rady czy Zarządu. Jest to wyraźna prefencja na rzecz formalnego ustosunkowania się do organów kasy z pominięciem zasady ciągłości pracy.

W. G.

Poręczenie a zobowiązanie solidarne

Poręczenie. — Zobowiązanie solidarne. — Różnice. — Charakter i zakres odpowiedzialności związków komunalnych za działalność kom. kas oszczędności.

IV.

Charakter i zakres odpowiedzialności związków komunalnych za działalność komunalnych kas oszczędności. Organizując pracę związków komunalnych w dziedzinie podnoszenia stanu gospodarczego ludności przez gromadzenie oszczędności i uprzystępnianie ludności taniego kredytu, ustawodawca odstąpił od dotychczasowych norm organizacyjnych, regulujących działalność związków komunalnych. Pewien zakres działalności Związku Komunalnego wyłączył w odrębny zakład komunalny o własnej osobowości prawnej, którego normy organizacyjne zawarł w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339) o komunalnych kasach oszczędności.

Nadanie pewnemu urządzeniu społecznemu odrębnej osobowości prawnej oznacza, że urządzenie to w życiu, obrocie prawnym występuje jako samoistna jednostka o własnych prawach, o własnych obowiązkach, odrębnym zakresie działania i własnym majątku.

Komunalne kasy oszczędności, dzięki posiadaniu przez nie osobowości prawnej, mają te wszystkie atrybuty, które do osobowości prawnej ustawodawca przywiązuje.

Tworząc odrębny zakład komunalny, ustawodawca nie przeciął jednak węzłów, jakie w sposób naturalny łączą i muszą łączyć działanie związku komunalnego z komunalną kasą oszczędności, działającą na obszarze tegoż związku. Przeciwnie, węzły faktycznie wzmocnił więzami prawnemi.

A więc samą inicjatywę powołania do życia komunalnej kasy oszczędności przekazał związkowi komunalnemu. Tylko związek komunalny uprawniony jest do powzięcia uchwały o zorganizowaniu kasy. Wprawdzie odpowiednia uchwała ulega zatwierdzeniu przez władzę, sprawującą nadzór nad danym związkiem komunalnym, jednak ograniczenie to nie jest bynajmniej czemś wyjątkowem, wykraczającem poza zwykły nadzór, jakiemu podlegają związki komunalne w innych dziedzinach swej działalności.

Prócz inicjatywy w sprawie zorganizowania związek komunalny posiada prawo decydowania o składzie personalnym władz kasy. Powołując te względnie inne osoby do organów kasy, ma tem samem przemożny wpływ na kierunek działalności zakładu.

Wreszcie ustawodawca powierzył również związkowi komunalnemu przywilej i obowiązek sprawowania kontroli nad działalnością kasy.

Wzamian za możność decydowania o polityce kasy, ustawodawca obarczył związek komunalny dwojaką odpowiedzialnością za działalność kasy: moralną i materjalną.

Moralną odpowiedzialność za prawidłowe i celowe działanie kasy oszczędności związki komunalne ponoszą w tym samym zakresie, w jakim ponoszą odpowiedzialność za inne działy przekazanej im służby publicznej, niewyodrębnione pod względem prawnym w osobne zakłady komunalne.

Materjalna zaś odpowiedzialność wyraża się w zasadzie, że związek komunalny, organizujący komunalną kasę oszczędności, jest względem niej związkiem poręczającym i jako taki odpowiada za zobowiązania kasy w pewnym, statutowo określonym zakresie.

Związek komunalny jest tedy poręczycielem innej osoby, charakter zaś odpowiedzialności materjalnej obrazuje stosunek prawny zwany poręczeniem.

Jak wielki jest zakres tej poręki?

Zasadniczo ustawodawca nie oznacza górnej granicy, zezwalając związkowi komunalnemu na udzielenie poręczenia za wszelkie zobowiązania, wynikające z działalności kasy. Stanowi natomiast, że związek komunalny obowiązany jest udzielić zorganizowanej przez siebie kasie poręczenia przynajmniej za zobowiązania kasy z tytułu lokowanych w kasie wszelkich wkładów oszczędnościowych. W praktyce przeto mogą powstać różne warjanty w zakresie odpowiedzialności z tytułu udzielonego poręczenia. Może związek komunalny ponosić odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania kasy z jakiegoby tytułu nie powstały, może ręczyć za lokowane wkłady oszczędnościowe, a ponadto za pewne rodzaje operacyj, jak np. za zaciągnięte pożyczki, za udzielone przez kasę gwarancje, za zobowiązania, wynikłe z tytułu prowadzenia przez kasę agentur Banku Polskiego, banków państwowych lub komunalnych, za złożone depozyty i t. p., może wreszcie ograniczyć swą porękę jedynie do zobowiązań kasy z tytułu złożonych wkładów oszczędnościowych. O zakresie tedy odpowiedzialności z tytułu przyjętego na siebie poręczenia będą decydować normy, zawarte w statucie kasy.

Związek komunalny, będąc poręczycielem Komunalnej Kasy Oszczędności, posiada wszystkie prawa i przywileje, jakie poręczycielowi przysługują, a o których mówiliśmy poprzednio. Przysługuje mu tedy przedewszystkiem przywilej zwany dobrodziejstwem rozstrząśnienia. Przypominamy, że dobrodziejstwo rozstrząśnienia polega na tem, że gdy wierzyciel skierował poszukiwania przeciw poręczycielowi, który nie ręczył za dług solidarnie z dłużnikiem (a związek komunalny udziela kasie zwykłej poręki, a nie ręczy solidarnie) poręczycielowi przysługuje prawo domagania się, aby najpierw zajęty i sprzedany został majątek dłużnika, a dopiero po stwierdzeniu, że majątek dłużnika nie wystarczył na zaspokojenie roszczeń wierzyciela, chociażby w części, by poszukiwania zostały przeciw poręczycielowi skierowane. Związek komunalny ma prawo tedy żądać, by, w razie skierowania przeciw niemu, jako gwarantowi, roszczeń z tytułu udzielonego poręczenia, wierzyciel przedewszystkiem czynił poszukiwania na majątku kasy, a dopiero po całkowitem zlikwidowaniu tego majątku, by poszukiwania były skierowane przeciw związkowi komunalnemu.

Aczkolwiek rozporządzenie o komunalnych kasach oszczędności nie wspomina wyraźnie, że związek komunalny jako gwarant, taki przywilej posiada, to jednak przepisy o likwidacji kasy, zawarte w rozdziale piątym rozporządzenia, przeprowadzają powyższą zasadę, że związek komunalny obowiązany jest do pokrycia nieuregulowanych zobowiązań kasy dopiero po likwidacji kasy, o ile majątek własny kasy nie wystarczy na pokrycie tych zobowiązań.

W razie więc, gdy komunalna kasa oszczędności poniesie takie straty, względnie znajdzie się w takiem położeniu, że nie może pokryć własnych zobowiązań, nim powstanie obowiązek związku komunalnego do świadczenia z tytułu udzielonej poręki, można doprowadzić do likwidacji kasy.

Likwidacja może być przeprowadzona w dwojakiej formie. Jako likwidacja dobrowolna, spowodowana uchwałą związku poręczającego i przymusowa, zarządzona przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

W zasadzie, o której wyżej mówiliśmy, rozporządzenie czyni jednak poważny wyłom, a mianowicie podważa ją w zastosowaniu do odpowiedzialności związku komunalnego z tytułu udzielonej poręki, jeżeli wchodzi w grę obowiązek kasy do zwrotu lokowanych wkładów oszczędnościowych. W tym wypadku powstaje dla związku komunalnego obowiązek świadczenia z chwilą, gdy płynne fundusze komunalnej kasy oszczędności nie wystarczają na pokrycie tego rodzaju zobowiązań. W tym przeto wypadku, ale w tym tylko, związek komunalny nie może żądać, by wierzyciel skierował swe roszczenia do innych praw majątkowych, stanowiących własność kasy. Mimo, że kasa posiada dostateczny majątek dla pokrycia swych zobowiązań, jeżeli majątek ten składa się nie z płynnych funduszy a z innych praw na związku komunalnym ciąży obowiązek natychmiastowego dopełnienia zobowiązania.

Powyżej określony zakres odpowiedzialności związków komunalnych za działalność komunalnych kas oszczędności określa rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13.4.1927 r.

Natomiast rozporządzenie wykonawcze rozszerzyło ten zakres odpowiedzialności i to w dość znaczny sposób. Wydaje mi się jednak, że rozszerzenie to nie ma mocy obowiązującej. Z charakteru bowiem rozporządzenia wykonawczego wynika, że może i powinno zawierać ono jedynie normy, określające sposób wprowadzenia w życie przepisów w ustawie, względnie w rozporządzeniu, z mocą ustawy zawartych, normy zaś prawotwórcze może zawierać jedynie w tym wypadku, gdy posiada wyraźną delegację, upoważnienie ustawy. W danym zaś wypadku ustawa nie upoważniła władzy wykonawczej do rozszerzenia zakresu odpowiedzialności materjalnej związków komunalnych za działalność kas oszczędności, zlecając jedynie opracowanie przepisów o sposobie przeprowadzenia likwidacji czyli t. zw. procedurę likwidacyjną.

Za takie rozszerzenie materjalnej odpowiedzialności związków komunalnych uważam przedewszystkiem przepis, zawarty w § 55 rozporządzenia wykonawczego, orzekający, że przed wierzytelnościami związku poręczającego pierwszeństwo mają przy postępowaniu likwidacyjnem pretensje innych wierzycieli.

Możnaby jeszcze uważać przepis o takiej treści za normę o charakterze wykonawczym w wypadku, gdy chodzi o wierzytelności takiego związku komunalnego, który udzielił poręki za wszelkie zobowiązania kasy. W tym wypadku bowiem, dopóki wszystkie wierzytelności osób trzecich nie zostaną zaspokojone, poręka związku zachowuje swą moc i w razie, gdy majątek kasy na wykonanie zobowiązań nie wystarczy, związek komunalny nie tylko swych wierzytelności nie otrzyma, ale może być ponadto zmuszony do dokonania dopłat.

W innych natomiast wypadkach, gdy poręka związku komunalnego nie obejmuje wszelkiego rodzaju zobowiązań kasy, rozporządzenie wykonawcze nadaje pewnym wierzycielom przywilej, którego ustawodawca nie wprowadził.

Za rozszerzenie odpowiedzialności materjalnej związków komunalnych uważam również przepis, głoszący, że związek poręczający, który przyjął odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania kasy, obowiązany jest, jeżeli płynne fundusze kasy na ich (t. z. wszystkich) pokrycie nie wystarcza, dostarczyć odpowiednich środków na pokrycie tego, co do zupełnego pokrycia brakuje.

Jak wyżej mówiliśmy, ustawa wprowadziła obowiązek dostarczenia przez związki komunalne odpowiednich środków tylko w tym wypadku, gdy płynne fundusze komunalnej kasy oszczędności nie wystarczają na pokrycie zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych. Rozporządzenie błędnie i bez podstaw rozszerzyło ten obowiązek w stosunku do innych zobowiązań, podczas, gdy, zdaniem naszem, opierając się na normach, zawartych w rozporządzeniu Prezydenta, związki komunalne zasadnie będą mogły domagać się od wszystkich wierzycieli, którzy nie będą wierzycielami z tytułu ulokowanych wkładów oszczędnościowych, by przed żądaniem dopełnienia przez związek komunalny zobowiązania z tytułu udzielonej gwarancji, skierowali swe poszukiwania do majątku kas, reprezentowanego przez inne prawa majątkowe poza płynnemi funduszami.

Również za rozszerzenie odpowiedzialności materjalnej związków komunalnych uważać należy przepis, zawarty w § 57 rozporządzenia wykonawczego, który głosi, że jeżeli związek poręczający przyjął odpowiedzialność tylko za zobowiązania kasy z tytułu wkładów oszczędnościowych a przy przeprowadzaniu likwidacji okaże się, że nadwyżka majątku kasy, jaka zostanie po pokryciu jej zobowiązań z tytułu powyższego, nie wystarcza na pokrycie innych jej zobowiązań, natenczas komisarz rządowy powinien się zwrócić do organu stanowiącego związku poręczającego o pokrycie reszty, brakującej do zaspokojenia wszystkich wierzycieli. Jeżeli związek poręczający, w przeciągu jednego miesiąca od otrzymania zawezwania, nie dostarczy środków na pokrycie powyższej reszty, natenczas komisarz rządowy zawiesi postępowanie likwidacyjne i złoży odpowiednie sprawozdanie władzy nadzorczej. Władza nadzorcza po otrzymaniu powyższego sprawozdania, jeżeli stwierdzi, że przyczyną niewypłacalności kasy jest zaniedbanie potrzebnej kontroli lub nieprawidłowość ze strony organów związku poręczającego, powinna wezwać tenże związek do wynagrodzenia strat (w jakiej wysokości?) tem zaniedbaniem wyrządzonych, a w razie niezastosowania się do wezwania wyda w drodze nadzoru odpowiednie zarządzenia celem spowodowania związku do uiszczenia tego wynagrodzenia.

Rozszerzenie powyższe idzie w dwóch kierunkach; ustala odpowiedzialność związku za brak kontroli ze strony organów związku komunalnego nad działalnością kasy oszczędności i to za brak „potrzebnej kontroli" i za nieprawidłowość, o charakterze bliżej nieokreślonym, a ponadto rozstrzygnięcie tych kwestyj powierza władzom administracyjnym, co sprzeczne jest z zasadą, głoszoną przez art. 1 upc, że wszelki spór o prawo cywilne rozstrzygają sądy.

W każdym bądź razie, pomijając kwestję słuszności i celowości istnienia przepisów tej treści, należy raz jeszcze podkreślić, że jedynie kompleks norm o charakterze ustawowym, a nigdy normy wykonawcze, mógłby tego rodzaju postanowienia zawierać.

Na zakończenie należy zaznaczyć, że w praktyce zdarzają się wypadki, iż odpowiedzialność materjalną związków komunalnych rozszerza się jeszcze poza granice wytknięte przez rozporządzenie wykonawcze. Mianowicie pewien rodzaj wierzytelności cieszy się specjalnemi przywilejami, nieprzewidzianemi ani w Rozporządzeniu Prezydenta, ani w rozporządzeniu wykonawczem. W razie niewykonania przez kasę swego zobowiązania w terminie kieruje się egzekucję w trybie administracyjnym przeciwko związkowi komunalnemu, zajmując w kasach skarbowych pieniądze, stanowiące własność komuny.

Tego rodzaju praktyka stoi w jaskrawej sprzeczności z obowiązującemi w dziedzinie odpowiedzialności związków komunalnych za zobowiązania komunalnych kas oszczędności przepisami.

Wacław Dulinicz.

Notatki i uwagi

O czynnej roli kas oszczędności.

Przy omawianiu spraw pomocy kredytowej rolnictwu i związkom samorządowym powstaje zagadnienie, w jakim stopniu można przy realizacji tej pomocy użyć Komunalnych Kas Oszczędności, z ich wysoką jak na stosunki polskie sumą wkładów oszczędnościowych, mających charakter bardziej stały.

Jednak większych nadziei na aktywną rolę K. K. O. mieć nie należy, gdyż ogólna suma wkładu na 1.I.1932 r. 522 miljony jest dość rozdrobniona — rozkłada się na 379 kas. Skoncentrować te wkłady w jedno miejsce choćby częściowo dla jednej określonej akcji nie można, gdyż sumy te są ulokowane w pożyczkach miejscowych i *rezerw większych Kasy nie posiadają*. Najlepiej ten stan charakteryzuje fakt, że na 1.I.1932 suma pożyczek udzielonych przez K. K. O. w kasach wszystkich województw była wyższa od sumy wkładów, kapitału zapasowego i wkładowego. Tylko Kasy m. Warszawy, woj. Krakowskiego i Lwowskiego, biorąc sumarycznie województwami, mają sytuację lepszą, lokując w pożyczkach nie wszystkie swoje wkłady. Rozpatrując kasy indywidualnie, ma się rozumieć znajdziemy we wszystkich województwach poszczególne Kasy (jak np. powiatowa warszawska, piotrkowska i t. p.), które również pracują przeważnie swemi własnemi środkami, jednak ogólnie trzeba stwierdzić, Kasy w wysokim stopniu pracują kapitałem obcym zapożyczonym. Wycofywanie tych obcych kredytów, tak jak to miało miejsce w roku ubiegłym z kredytami Banku Rolnego, stawia w bardzo trudną sytuację wiele Kas i powodują przerzucanie na własne fundusze najbardziej zamrożonych aktywów.

W ciągu roku 1931 sytuacja Kas nie uległa poprawie, wprawdzie ogólna suma wkładów wzrosła z 490 miljonów na 522, ale wzrost ten zawdzięczamy pierwszemu półroczu, w drugiem półroczu widzimy spadek 40 miljonowy z 562 miljonów na 30.VI, co zmuszało Kasy do kurczenia kredytów i realizowania w dalszym ciągu najpłynniejszych części swych aktywów. Jak wiemy, odpływ wkładów był bardzo nierównomierny, tak, że w wielu wypadkach w stosunku do najmocniejszych starych Kas trzeba było spieszyć ze specjalną pomocą. Fluktuacja roczna zakończyła się stanem wkładów na 31.XII.1931, nawet bezwzględnie mniejszym w Kasach woj. lwowskiego, stanisławowskiego i nowogródzkiego, w porównaniu z początkiem roku, prawie bez zmian na Pomorzu, w Tarnopolskiem, Krakowskiem, na Wołyniu i Polesiu. Wzrost wkładów (znaczniejszy jedynie w Kasie miasta Warszawy 6.200.000 zł. i powiatu Warszawskiego 3.600.000 zł.), neutralizuje się 1) wyższym stopniu zamrożenia pożyczek ze względu na ogólny stan gospodarczy oraz oddziaływanie psychozy kryzysowej, która wpływa na zwiększenie się niepunktualności i lekceważenia zobowiązań przez dłużnika. Najbardziej zasobne Kasy śląskie mają 74% swych wkładów ulokowane na hipotekach, krakowskie 32%, Kasa m. st. Warszawy 42%, 2) wyższym stopniem zadłużenia się w Kasach Związków Komunalnych, które w Kasach Oszczędności szukały zasobów dla pokrycia niedoborów budżetowych, 3) konieczność tworzenia rezerw gotówkowych dotychczas zbyt minimalnych.

Z punktu widzenia możności koncentrowania wkładów np. dla stworzenia większych sum na kredyt komunalny mogą być brane pod uwagę tylko Kasy istotnie wykształcone i samodzielne. W naszych warunkach należy za takie uznać tylko te, które zdołały zgromadzić około miljona wkładów. Takich mamy w województwach centralnych i wschodnich 7, w woj. zachodnich 29, w woj. południowych 27.

Mniejsze Kasy, będące w okresie kształtowania się, stwarzania sobie sytuacji na rynku miejscowym, do szerszej akcji powoływane być nie mogą. Spełniłyby one swą rolę, gdyby przez sam fakt swego istnienia oddziaływały dodatnio na zmniejszenie się lichwy kredytów prywatnych i małych banczków i Spółdzielni i choć w prymitywny sposób zaspokajałyby potrzeby kredytowe miejscowego rynku.

Gdyby w roku bieżącym wkłady w kasach oszczędności wzrastały, to powoli, przez odprowadzanie sum przyrostu wkładów do instytucyj centralnych z tych Kas, które pracują swemi funduszami, (wkłady, kapitał zapasowy i zakładowy) możnaby myśleć o powolnem tworzeniu środków dla kredytowania samorządu w szerszym rozmiarze, ma się rozumieć, o ile instytucja centralna mogłaby pójść na zamrożenie tych kredytów, które z punktu widzenia Kas oszczędności stanowiłyby dla nich najbardziej płynne rezerwy.

W.

Ile płacą od wkładów instytucje kredytowe?

Wszczęta przez kasy oszczędności i P. K. O. obniżka stopy procentowej płacona od wkładów obejmie niewątpliwie w dalszym etapie wszystkie inne instytucje kredytowe gromadzące wkłady. Głównem uzasadnieniem tej zniżki jest potanienie kosztów kredytu. Z tego też względu należy się domagać, by ta obniżka była generalna i objęła w możliwie szybkim czasie równomiernie wszystkie instytucje kredytowe w Polsce. Wobec aktualności obniżania stopy procentowej płaconej od wkładów podajemy poniżej stawki płacone od wkładów przez niektóre instytucje warszawskie, w kolejności stawek płaconych za wkłady z terminem wypowiedzenia à vista, 1-miesięczne, 3-miesięczne, 6-miesięczne: Powszechny Bank Kredytowy za wkłady złotowe: 5 proc (7 proc. na książeczki wkładkowe), 6 proc., 7,25 proc. 8 proc., wkłady dolarowe 3 proc., 5 proc., 6 proc., 6,75 proc. (na książeczki wkładkowe 5,75 proc.); Powszechny Bank Związkowy: 5 proc., 6 proc., 7,25 proc., 8 proc., wkłady dolarowe: 3 proc., 5 proc., 6 proc., 6,75 proc.; Bank Tow. Spółdz. 4,5 proc., 6 proc., 7 proc., 8 proc., złote w złocie 5 proc., wkłady dolarowe: (brak à vista i 1-mies.), 4 proc., 6 proc.; Bank Zachodni: 5 proc. (rach. oszcz. 6 proc.), 6 proc., 7,25 proc., 8 proc., wkłady dolarowe (brak à vista), 5 proc., 6 proc., 6,75 proc.; K. K. O. pow. Warszawskiego: 8 proc., 9 proc. (brak 3 mies.), wkłady dolarowe: (brak à vista), 5 proc., 6 proc., złote w złocie (brak à vista),

7 proc., 7,5 proc.; K. K. O. m. st. Warszawy: 8 proc., 8,5 proc., 9 proc., złote w złocie 6 proc., 7 proc., 7 proc., wkłady dolarowe (brak à vista), 4 proc.; Bank Amerykańsko-Polski: 5 proc., 6 proc., 6,5 proc., 7 proc., wkłady dolarowe 2 proc., 4 proc., 5 proc., 5,5 proc., książeczki złotowe 7 proc., dolarowe 5 proc.; Bank Angielsko-Polski 4 proc., 5 proc., 6 proc., wkłady dolarowe 2 proc., 3 proc., 4 proc.; Bank Cukrownictwa: 5 proc., 6 proc., 7,25 proc., 8 proc. max., wkłady dolarowe: 1 proc., 4 proc., 5 proc., 5,75 proc.; Łódzki Bank Depozytowy: 5 proc., 7 proc., 8 proc., 8 proc.; Bank Dyskontowy Warszawski: à vista bezpr. 5 proc.; prow. 5,5 proc., 6 proc. do 7,25 proc., 8 proc., wkłady dolarowe 5 proc., (brak 1 mies.), 6 proc., 6,75 proc.; B. G. K.: 3,5 proc., 4,5 proc. 5,5 proc., 6,5 proc., wkłady dolarowe (brak à vista), 3 proc., 3,5 proc., 4,5 proc.; Bank Handl. Przem. w Łodzi: 5 proc, 6 proc., 7,75 proc., 8 proc., złote w złocie 3 proc., 5 proc., 6 proc., 6,75 proc.; Bank Handlowy w Warszawie: 5 proc. 6 proc., 7 proc., 7,5 proc., złote w złocie na książeczki oszcz.: 5,5 proc., (brak à vista), 4,5 proc., 5,5 proc., 6,5 proc., wkłady dolarowe 2,5 proc., 5,5 proc., 6 proc., 6,5 proc.; Polski Bank Komunalny: 6 proc., 7 proc., 8 proc., złote w złocie (brak à vista), 4,5 proc., wkłady dolarowe (brak à vista), 3,5 proc., wypowiedzenie 6-tyg.; Bank Kwilecki, Potocki i S-ka: 5 proc., 7 proc., 8 proc., 9 proc., wkłady dolarowe (brak à vista), 7 proc.; Bank Międzynarodowy w Warszawie: 5 — 6 proc., 6,5 proc., 7 proc., wkłady dolarowe 4 — 5 proc., 5,5 proc., 6 proc.; Bank Pow. Depozytowy S. A.: 5 proc., 6 proc., 7 proc., 8 proc., wkłady dolarowe: 3 proc., 5 proc., 6 proc., 6,75 proc.; Zjednoczony Bank Ziemiański S. A.: 5 proc., 6 proc., 7,5 proc., 8 — 8,5 proc.. złote w złocie: 3 proc., 5 proc., 6,5 proc., 7,5 proc., wkłady dolarowe: 3 proc., 5 proc., 6,5 proc., 7,5 proc.; Bank Zw. Spółek Zarobk. S. A.: 4 5 proc., 6 proc., 7 proc., 8 proc., wkłady dolarowe (brak à vista): 4 proc., 5 proc., 6 proc., książeczki oszcz. złotowe 7 proc., dolarowe 6 proc.; Kasa Kredytowa Kupców i Przem. m. st. Warszawy: 6 proc., 6 — 6,5 proc., 7 proc., 7,5 proc., wkłady dolarowe: 5,5 proc., 6 proc.. 6,5 proc., 7 proc.; Bank Spółdz. „Społem“: 7 proc., 1 m. do 3 m., 8,5 proc., 3 m. do 6 mies. 9 proc., 10 proc. (książeczki 8 pr.), wkłady dolarowe 4 proc., 1 m. do 3 m 8 proc.; Bank Ewengielicki Spółdz.: 6 proc., 7 proc., 8 proc., 1 rok 10 proc., złote w złocie: 3 proc., 4 proc., 5 proc., 1 rok 7 proc., wkłady dolarowe: 3 proc., 4 proc., 5 proc., 1 rok 7 proc. Według danych zamieszczonego w tym numerze „Oszczędności“ biuletynu Rady Spółdzielczej o stanie wkładów i oprocentowaniu w spółdzielniach kredytowych — oprocentowanie to wynosi od 5 — 11%. Zniżka właściwie powinna się rozpocząć od tej górnej granicy.

Dłużnicy niewypłacalni.

Każda instytucja kredytowa, zestawiając bilans roczny czyni wykaz dłużników niewypłacalnych, przenosząc kwoty pożyczek i należnych procentów na straty lub do rubryki „wątpliwych“.

Poniżej podamy największych dłużników — państwa, które zawiesiły wypłaty rat i procentów przypadających z pożyczek zagranicznych.

Pierwsze miejsce zajmuje Rosja, która nie uznaje przedwojennych długów.

Emisja państwa.	Obecna suma długów.	Zaległości w dolarach.
Rosja	17.053.494.050	8.868.100.000
Meksyk	629.163.875	474.283.050
Ameryka Półn. (Stany, miasta)	95.474.000	297.181.250
Chiny	327.537.435	170.197.500
Brazylja	469.136.615	71.580.104
Chili	559.099.250	17.165.532
Turcja	372.151.850	15.431.710
Equador	14.992.400	12.210.800
Łotwa	7.303.000	5.305.500
Boliwja	61.103.500	3.974.400
Peru	124.175.360	3.955.625
Quatemala	—	366.300
Kolumbia	11.230.000	361.730
Urugwaj	5.649.000	197.715
Argentyna	1.487.600	178.500
Czarnogórze (ob. Jugosł.)	1.003.500	75.250
Razem	19.732.501.435	9.963.564.966

Do tego szeregu należałoby już zaliczyć i to na bardzo poczesnem miejscu Niemcy i Austrję. Ile z tego powinno się spisać na straty?

Ile wynosi oprocentowanie kredytu wekslowego?

Wiadomo, że sztywne koszty oprocentowania prowadzą w szybkiem tempie do bankructwa przedsiębiorstw rolnych handlowych, czy przemysłowych, które są zmuszone korzystać z kredytu. Ciekawe rezultaty daje obliczenie, ile kosztuje rolnika, kupca, przemysłowca, mieszkającego na prowincji prolongata kredytu wekslowego w jednym z banków akcyjnych stolicy. Poniżej podajemy odpowiednie zestawienie wychodząc z założenia, że prolongata następuje na 2 miesiące, a więc, mnożąc wszystkie koszty stałe przez 6 dla otrzymania kosztu kredytu w stosunku rocznym:

a) stopa procentowa zasadnicza 11⅙	11
b) ¼% prowizji obrotowej 0,25 × 6	1 5
c) 3‰ t. zw. opłaty za wykonanie polecenia 0,3×6	1,8
d) różnica walut 3 dni 3×6 = 18 dni (18 : 11) : 365 = 0,54	0,54
e) blankiet wekslowy 0,33×6	1,98
f) porto do banku 0,35, porto z banku 1,50 zł., razem 1,85, co przy przeciętnym wekslu 500 złotowym uczyni 1,85 : 5 = 0,37, a rocznie 0,37×6	2,22
Ogółem	19,04%

Widzimy, że w stosunku rocznym kredyt wekslowy kosztuje 19,04% przy przesłaniu weksli do banku listem zwykłym i wpłaceniu gotówki na odsetki przez P. K. O. Gdybyśmy wysłali weksle listem wartościowym, lub choćby poleconym, a gotówkę — przekazem pocztowym, dyskontowali weksle grzecznościowe, przy których żyrant daje upoważnienie wystawcy do dysponowania gotówką z dyskonta za opłatą stemplową 1,10 zł., to koszty te wyniosłyby o 2 — 3% więcej, a ogólny koszt kredytu wzrósłby do 21 — 22%. Czy z punktu widzenia korzystającego z kredytu nie jest to najgorsza lichwa? W tych warunkach istnieć mogą tylko te warsztaty pracy, które obracają wyłącznie własną gotówką, wszystkie inne muszą zbankrutować, pociągając za sobą i trudności banków, które je kredytowały. (Gazeta Handlowa).

Wiadomości bieżące

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA, OKÓLNIKI.

Czy komisarz rządowy jest uprawniony do przeprowadzania konwersji pożyczek krótkoterminowych na długoterminowe?

W związku z podjętą przez komunalny fundusz pożyczkowo - zapomogowy konwersją pożyczek krótkoterminowych związków komunalnych na pożyczki długoterminowe wyłoniła się kwestja, czy konwersji takiej mogą dokonać te związki komunalne, w których zarząd sprawują komisarze rządowi.

W kwestji tej Ministerstwo Spraw Wewn. reskryptem z dnia 17 marca r. b. Nr. SS. 72/2/1 udzieliło następującego wyjaśnienia:

1) na obszarze b. zab. ros. instytucja komisarzy rządowych miast i powiatowych związków komunalnych nie jest ustawowo przewidziana. Co do miast — Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyrokach swych z dnia 15.XII.1924 r. w sprawie Żyrardowa L. Rej. 348 — 351/24 i z dnia 31.III.1931 r. w sprawie Lublina L. Rej. 2225/29 uznał, że powoływanie przez władze nadzorcze komisarzy rządowych w miastach po rozwiązaniu w trybie nadzoru rady miejskiej i złożenia z urzędu wszystkich członków magistratu w myśl art. 66 i 67 dekretu Naczelnika Państwa z dnia 4.II.1919 r. o samorządzie miejskim (Dz. P. P. P. Nr. 13 poz. 140) jest ze stanowiska interesu publicznego konieczne i nie może być uważane za sprzeczne z przepisami dekretu.

Jeżeli chodzi o uprawnienia komisarzy rządowych w powyższych przypadkach, to uznać w każdym razie należy, że nie mogą iść one dalej, aniżeli uprawnienia magistratu, działającego w zakresie art. 66 ust. 4 — 6 dekretu po rozwiązaniu rady miejskiej do czasu dokonania wyborów nowej rady. Winien zatem komisarz rządowy ograniczyć się do załatwiania spraw bieżących i „nie może zbywać i zamieniać nieruchomości miejskich oraz zaciągać pożyczek". Ustęp więc przedostatni art. 66 dekretu wyłącza z kompetencji magistratu, a tem samem komisarza rządowego. sprawy zaciągania pożyczek, które zastrzeżone są kompetencji rady miejskiej w myśl art. 21 p. 2 cyt. dekretu. Z zestawienia atoli art. 66 dekretu sprawy zaciągania pożyczek ze sprawami zbywania i zamiany nieruchomości wnosić należy, jak na tem stanowisku Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stanęło w piśmie z dnia 20 lutego 1931 r. Nr. S. F. 4333/1 w sprawie pożyczki dla gminy m. Zawiercia z komunalnego funduszu pożyczkowo - zapomogowego, że ustawodawcy chodziło o wyłączenie z kompetencji tymczasowych władz miejskich zaciągania tylko takich pożyczek, które trwale lub na czas dłuższy obciążają majątek miejski, t. j. pożyczek długoterminowych, że więc pożyczki krótkoterminowe na czasowe zasilenie kasy miejskiej nie są objęte zastrzeżeniami cyt. art. 66, zwłaszcza gdy zważy się, że konieczność zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej może wyłonić się z normalnego toku gospodarki i zaciąganie takiej pożyczki musi być niekiedy bezsprzecznie zaliczone do „spraw bieżących", o których jest mowa w art. 66 dekretu.

Natomiast konwersja pożyczki krótkoterminowej na długoterminową jest operacją kredytową, pociągającą za sobą w każdym razie mniej lub więcej trwałe obciążenie finansowe gminy i musi być, zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, uważana za zaciągnięcie nowego tego rodzaju zobowiązania, które nie mieści się w granicach uprawnień magistratu, przewidzianych w art. 66 dekretu.

Jak z powyższego wynika, komisarz rządowy nie może tedy przeprowadzać konwersji pożyczek krótkoterminowych i podpisywać na nie skryptów dłużnych z wyjątkiem przypadków, gdy istnieje zatwierdzona przez odnośną władzę nadzorczą uchwała rady miejskiej, powzięta przed jej rozwiązaniem na 2-ch kolejnych posiedzeniach w myśl art 33 cyt. dekretu i upoważniająca magistrat do zaciągnięcia pożyczki długoterminowej, gdy zatem chodzi tylko o wykonanie takiej uchwały przez komisarza rządowego.

2) Zupełnie identyczna sytuacja przedstawia się na obszarze województw wschodnich w odniesieniu do gmin miejskich z uwagi na art. 66 ustęp ostatni i art. 19 p. 2 (rozp. Kom. Gen. Z. W. z dn. 14.VIII.1919 r. o ustawie miejskiej). (Dz. Urz. Zarz. C. Z. W. Nr. 12 poz. 99).

Uwagi powyższe mają również odpowiednie zastosowanie do powiatowych związków komunalnych na obszarze województw centralnych i wschodnich t. j. do starosty powiatowego, działającego w zastępstwie sejmiku powiatowego i wydziału powiatowego w myśl art. 51 ust. ostatni dekretu z dn. 4.II.1919 r. o tymcz. ordynacji powiatowej dla obszarów Polski b. zaboru rosyjskiego.

4) O ile chodzi o obszar województw południowych, inna jest sytuacja prawna w powyższych sprawach m. Lwowa i Krakowa, inna zaś w pozostałych miastach. Co do tych ostatnich zaciąganie wszelkich pożyczek zastrzeżone jest wprawdzie kompetencji rady miejskiej, wzgl. rady gminnej (§ 26 lit. d) ustawy krajowej z dn. 13.III.1889 r. dz. u. kr. Nr. 24 i § 25 lit. d. ustawy krajowej z dn. 3.VIII.1896 r. dz. u. kr. Nr. 51), z pod zakresu działania tymczasowego zarządu wyłączone są jednakowoż nie wszystkie sprawy zaciągania pożyczek, lecz tylko w takich razach, gdy chodzi o zobowiązanie, które wraz z długami gminy już istniejącemi przewyższa roczne dochody gminy, a ponadto, gdy pożyczka wymaga obciążenia majątku gminnego (§ 112 w zestawieniu z § 102 ustawy krajowej z dn. 13.III.1889 oraz § 109 w zestawieniu z § 98 ustawy z dn. 3.VII.1896). Z tego wynika, że tymczasowy zarząd gminy może zaciągać pożyczki, może również przeprowadzać konwersje pożyczek krótkoterminowych na długoterminowe z zastrzeżeniami, że:

1) powstałe stąd zobowiązanie nie przekroczy normy, o której mowa w cyt. wyżej przepisach ustawowych,

2) że pożyczka, względnie jej konwersja, nie będzie wymagała hipotecznego obciążenia nieruchomości miejskich. Warunki te przekreślają prawie praktyczną możność przeprowadzania przez wymienione zarządy konwersji pożyczki krótkoterminowej na długoterminową. Poza tem nie ulega wątpliwości, że zarząd tymczasowy ma zupełnie swobodną rękę w zakresie omawianych operacyj kredytowych, gdy istnieje zatwierdzona przez właściwą władzę nadzorczą uchwała rady miejskiej, upoważniająca burmistrza, magistrat, wzgl. naczelnika gminy do zaciągnięcia do określonej wysokości pożyczki długoterminowej.

Co do miast Lwowa i Krakowa, to funkcjonujące w tych miastach tymczasowe rady miejskie i tymczasowe zarządy mogą korzystać z pełni praw, przysługujących w sprawach rozważanych normalnym organom miasta z uwagi na brak ograniczeń kompetencyjnych w § 112 statutu m. Lwowa z dn. 14.X.1870 r. (Dz. U. Kr. Nr. 79) i § 53 statutu m. Krakowa z dn. 6.X.1901 (Dz. U. Kr. Nr. 108). Dodać należy,

że w jednem i drugiem mieście do konwersji pożyczki potrzebna jest uchwała tymczasowej rady miejskiej, do podpisania zaś skryptu dłużnego powołany jest prezydent miasta oraz ponadto we Lwowie trzej (§ 55 statutu m. Lwowa), a w Krakowie dwaj członkowie (§ 86 statutu m. Krakowa) tymczasowej rady miejskiej, przez nią wyznaczeni.

5) Co do powiatowych związków komunalnych na obszarze woj. południowych, to organa z wyboru dotychczas nie są na tym obszarze powołane, funkcjonującym natomiast w powiatowych związkach komunalnych organom tymczasowym, t. j. tymczasowej radzie powiatowej i tymczasowemu wydziałowi powiatowemu przysługują uprawnienia normalnych organów samorządu powiatowego z zastrzeżeniami, wynikającemi z pisma okólnego Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 28.I.1930 r. Nr. SS. 4701/6 w sprawie tymczasowej organizacji samorządu powiatowego w 4-ch województwach południowych (Zb. zarządzeń Min. Spr. W. str. 1351). W szczególności tymczasowej radzie powiatowej w sprawach zaciągania pożyczek i ich konwersji przysługują kompetencje rady powiatowej w myśl § 24 ustawy krajowej z dn. 12.VIII.1866 o reprezentacji powiatowej i o ordynacji wyborczej powiatowej (Dz. U. Kr. Nr. 21). Do podpisania skryptu dłużnego uprawniony jest przewodniczący tymczasowego wydziału powiatowego łącznie z dwoma członkami tegoż organu.

6) Nawiązując do wyjaśnień, dotyczących miast, zwrócić należy uwagę na to, że przy komisarzach rządowych w miastach ustanawiane są niekiedy rady przyboczne.

O ewentualnych uprawnieniach takich rad w sprawach finansowych np. o potrzebie zaciągnięcia przez komisarza rządowego opinji rady przybocznej w odnośnych sprawach decyduje władza nadzorcza, określająca stosunek komisarza rządowego do rady przybocznej. To samo dotyczy uprawnień kolegjalnych tymczasowych zarządów, zwłaszcza na obszarze woj. południowych.

7) Na obszarze woj. zachodnich powoływanie komisarzy rządowych w miastach nie jest ustawowo przewidziane i nie jest w praktyce stosowane; podobnież nie istnieje instytucja komisarzy w powiatowych związkach komunalnych, zagadnienie więc powyższe na tym obszarze nie istnieje.

Zadłużenie związków komunalnych w K. K. O.

Wobec często spotykanego zbyt wielkiego zadłużenia się związków komunalnych w kasach oszczędności, Wołyński Urząd Wojewódzki wydał dn. 19 lutego r. b. następujące zarządzenia w tej sprawie:

Wg. postanowień art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospiltej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. 38 poz. 339), mogą Komunalne Kasy Oszczędności, po uzyskaniu pozwolenia władzy nadzorczej, udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych: a) związkowi poręczającemu do wysokości ponad 10%, nie wyżej jednak 20% wkładek oszczędnościowych, b) innym związkom komunalnym i innym związkom prawno - publicznym, o ile na podstawie obowiązujących ustaw związki te są uprawnione do zaciągania takich pożyczek i do pobierania bądź to samoistnych danin, bądź dodatków do podatków państwowych.

Z powyższego wynika, że łączna kwota pożyczek udzielanych przez K. K. O. wszystkim związkom, o ile władza nadzorcza udzieli zezwolenia, nie może przekroczyć 20% wkładów oszczędnościowych.

Ponieważ z nadsyłanych urzędowi wojew. do wiadomości miesięcznych bilansów brutto wynika, że komunalne kasy oszczędności, pomimo zastrzeżeń w powołanem wyżej rozporządzeniu oraz § 50 statutu kasy, udzielają związkom komunalnym pożyczek, przytem w niektórych wypadkach wysokość udzielonych pożyczek przekracza 20% wkładek oszczędnościowych, nawiązując do reskryptu Ministerstwa Spraw Wewn. z dnia 22.VII r. ub. Nr. S. G. 2420/3 zarządzam co następuje:

1) K. K. O. mogą udzielać pożyczki zarządowi związku komunal. na podstawie uchwały (Sejmiku, Rady Miejskiej, Rady Gminnej) w sprawie upoważnienia organu wykonawczego do zaciągania w danym roku budżetowym pożyczek krótkoterminowych. W uchwale tej winna być zamieszczona wzmianka, upoważniająca do zaciągania pożyczek zarówno w K. K. O.

2) O ile termin płatności pożyczki przypadnie w następnym okresie budżetowym, (po 1 kwietnia) lub pożyczka jest zaciągana na okres ponad sześć miesięcy, do wymienionej uchwały zarząd związku komunalnego winien nadto dołączyć odpis decyzji władzy nadzorczej, zatwierdzającej uchwałę związku poręczającego.

3) W podaniu do K. K. O. o udzielenie pożyczki, zarząd związku komunalnego winien konkretnie wskazać wysokość żądanej pożyczki i terminy płatności rat amortyzacyjnych.

4) Udzielanie pożyczek w formie rachunków bieżących gdyby nawet zostały zabezpieczone wekslami, jako noszące charakter spłaty pożyczki bezterminowej, jest niedopuszczalne.

5) Wpłacanie przez związki poręczające kapitału zakładowego w formie wekslowej w myśl reskr. Min. Spr. Wewn. z dn. 3.II r. ub. Nr. 21/SG. 210/4 w zasadzie jest niedopuszczalne, wobec czego wszelkie zmiany statutu, wywołane zwiększeniem kapitału zakładowego K. K. O. będą zatwierdzane dopiero po uskutecznieniu gotówkowej jego wpłaty.

6) Dla zalegalizowania obecnego stanu zadłużenia związków kom. na podstawie art. 32 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 13.IV.1927 r. polecam K. K. O. w terminie do dn. 10 marca r. b. przedłożyć Urzędowi Woj. wnioski o zezwolenie na udzielanie związkom komunal. kredytu w formie pożyczek terminowych, czy też w rachunkach bieżących, o ile dotychczas ta niewłaściwa forma kredytu była praktykowana, bądź też na uzupełnienie uchwalonego kapitału zakładowego kasy, o niespłaconych przez związki kom. do dnia otrzymania niniejszego reskryptu. We wnioskach należy podać:

a) Wysokość i rodzaj udzielonej pożyczki, b) data udzielenia i terminy płatności rat, c) sposób zabezpieczenia, d) data złożenia i wystawienia weksli, e) wysokość oprocentowania pożyczek.

7) Do wniosków w sprawie zezwolenia na udzielanie pożyczek należy dołączyć następujące materjały:

a) podanie związku kom. wraz z odnośną uchwałą w sprawie pożyczki, b) wykaz zobowiązań wekslowych odnośnego związku komunal. z wykazaniem terminów płatności, c) bilans brutto K. K. O. za ostatni miesiąc sprawozdawczy, d) zestawienie wysokości wkładek oszczędnościowych za ostatnie trzy miesiące (salda poprzednie wpłacone, wypłacone, pozostają) — oddzielnie terminowych, bezterminowych, na rachunkach bieżących i razem, e) wykaz własnych polskich państw. papierów procentow., wzgl. przez państwo zagwarantowanych (§ 48 statutu), f) wysokość oprocentowania pożyczki. Wnioski należy skierować w terminie do dni 7 od daty wniesienia podania przez związek kom. Zwracam przytem uwagę, że w wypadku stwierdzenia przekroczeń postanowień statutu kasy, będę wyciągać w stosunku do władz k. k. o. jak najdalej idące konsekwencje. Treść powyższego zechcą Zarządy K. K. O. podać do wiadomości Radzie Kasy.

KRONIKA KRAJOWA.

Ulgi dla rolników.

Ulgi przy spłacie należności Skarbu Państwa, związanych z przebudową ustroju rolnego.

Rozporządzeniem Min. Reform Rolnych z dn. 1 marca 1932 r. (Dz. U. Nr. 29, p. 296) dano rolnikom następujące ulgi:

1) do dn. 31 grudnia 1933 r. wstrzymano egzekucję należności Skarbu, płatnych do 1 stycznia r. b. z tytułu:

a) pożyczek udzielonych z funduszu zapomóg, kredytu ulgowego, utworzonego dla wykonania reformy rolnej,

b) reszty ceny kupna z parcelacji gruntów państwowych;

2) do tegoż terminu należności płatne do 1.IX.1931 r. z tytułu:

a) pożyczek na scalanie gruntów,

b) należności za techniczne wykonanie scalania gruntów, za regulację hipotek,

c) pożyczek na meljoracje, dokonywane w związku z przebudową ustroju rolnego;

3) odracza się do dn. 31.XII.1933 r. należności z tytułu pożyczek, płatne w r. 1932, z tytułu pożyczek z funduszu kredytu ulgowego, o ile poza temi pożyczkami są pożyczki długoterminowe P. B. R. Odroczenie odnosi się tylko do części amortyzacyjnej;

4) zmniejszono oprocentowanie pożyczek z funduszu kredytów ulgowych o 1%, a w wypadku wymienionym pod p. 3 na 2% w stosunku rocznym.

Ulgi kredytowe dla instytucyj rolniczych.

W Nr. 24 Dziennika Ustaw ogłoszona została ustawa o ulgach kredytowych dla instytucyj rolniczych. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do przedłużenia na okres do lat 20 terminów spłaty kredytów, udzielonych w wysokości 10 miljonów zł. z zapasów kasowych na popieranie spółdzielczości rolniczej za pośrednictwem związków gospodarczych i finansowych tejże spółdzielczości.

Pozatem ustawa upoważnia ministra skarbu do całkowitego lub częściowego umarzania takich należności Skarbu Państwa od instytucyj rolniczych, które powstały w związku z wydanemi za te instytucje gwarancjami, względnie z tytułu udzielonych tym instytucjom kredytów. Upoważnienie to stosuje się zarówno do bezpośrednich należności specjalnych funduszów skarbowych administrowanych przez państwowe banki.

Ulgi w egzekucji sądowej przeciwko gospodarzom rolnym.

Została ogłoszona ustawa z dnia 7 ub. m. o ulgach w egzekucji sądowej przeciwko gospodarzom rolnym.

Ustawa przewiduje, że egzekucji na rzecz osób trzecich nie ulegają roszczenia z tytułu świadczeń w naturze (otręby, wytłoki, wywar i inne odpadki), które gospodarze rolni zastrzegają sobie wzamian za dostarczone do swego gospodarstwa płody do przerobu, o ile te świadczenia są niezbędne do prowadzenia tegoż gospodarstwa.

W sprawach przymusowego zarządu gospodarstw rolnych ustawa postanawia, że w razie dozwolenia takiego zarządu należy zamianować zarządcą samego dłużnika, jeśli on ten zarząd przyjąć jest gotów i jeśli osoba jego daje dostateczną rękojmię należytego prowadzenia zarządu. Nadzór nad zarządem należy oddać izbie rolniczej lub organizacji rolniczej względnie urzędowi komunalnemu lub państwowemu, albo osobie prawnej, zajmującej się podobnemi czynnościami, lub też specjalnym nadzorcom, zamianowanym bezpośrednio przez sąd egzekucyjny. Dalej ustawa określa szczegółowo prawa i obowiązki nadzorcy sądowego. Przepisy dotyczące przymusowego zarządu gospodarstw rolnych w zrozumieniu powyższej ustawy nie mają zastosowania w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Poza tem ustawa zawiera szereg postanowień, dotyczących tymczasowego wstrzymania licytacji nieruchomości. Dłużnik, który wskutek ogólnego ciężkiego położenia gospodarczego w rolnictwie popadł w trudności płatnicze, może zgłosić wniosek o tymczasowe wstrzymanie przymusowej licytacji nieruchomości.

Sąd zezwoli na tymczasowe wstrzymanie licytacji, gdy nabierze przekonania, że wierzyciel, popierający egzekucję, nie będzie przez wstrzymanie licytacji narażony na niewspółmierną szkodę, a zwłaszcza wtedy: 1) gdy wierzytelność poszukiwana jest zabezpieczona na nieruchomości na takiem miejscu, że przypuszczalna najniższa cena, jakąby można za nią osiągnąć na licytacji, wystarczy na pokrycie tej wierzytelności, albo też 2) gdy wierzytelność poszukiwana jest zabezpieczona na nieruchomości na tak dalekiem miejscu, że oczekiwana nawet najwyższa cena licytacyjna nie wystarczy na pokrycie wierzytelności.

Sąd odmówi tymczasowego wstrzymania licytacji, gdy nie zachodzą warunki powyższe, a zwłaszcza: 1) jeżeli została otwarta upadłość dłużnika, 2) jeżeli, uwzględniając wszelkie okoliczności, sąd nabierze przekonania, że z powodu zbyt wielkiego zadłużenia dłużnika utrzymanie nieruchomości w jego rękach jest wogóle niemożliwe, 3) jeżeli bez uszczerbku dla gospodarstwa dłużnik może zaspokoić poszukiwany dług.

Wstrzymać tymczasowo licytację można najwyżej na jednoroczny okres gospodarczy, którego końcowy termin powinien być określony w ten sposób, aby gospodarstwo rolne mogło jeszcze ukończyć i spieniężyć najbliższe zbiory. Jeżeli orzeczenie zapadło w II połowie okresu gospodarczego, sąd może przedłużyć termin wstrzymania licytacji jeszcze na najbliższy okres gospodarczy. Poza tem okres wstrzymania licytacji nie może być przedłużony ani wznowiony.

Powyższe przepisy nie mają zastosowania do egzekucji, wszczętej celem zaspokojenia następujących należności: 1) z podatków i opłat skarbowych i komunalnych, 2) z tytułu umów najmu pracy, 3) z opłat na ubezpieczenia społeczne, 4) z alimentów wszelkiego rodzaju, niewyłączając wymiarów i wymów, 5) z pożyczek długoterminowych udzielonych przez instytucje kredytu długoterminowego, 6) z tytułu nabycia po dn. 1 grudnia 1931 r. krajowych nawozów sztucznych.

Przepisy dotyczące wstrzymania licytacji nieruchomości mają charakter tymczasowy.

Ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia.

Ułatwienie spłaty zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne.

W. Dz. Ust. R. P. Nr. 25 z dn. 30 marca r. b. została ogłoszona ustawa z 12 ub. m. o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne oraz uciążliwych długów; właściciele nieruchomości ziemskich dotknięci trudnościami płatniczemi, dającemi się usunąć drogą odstprze-

daży całości lub części gruntów upoważnieni będą do przeprowadzenia parcelacji na oddłużenie w sposób, unormowany powyższą ustawą, a to na podstawie zaświadczeń stwierdzających potrzebę i celowość zamierzonej parcelacji. Zaświadczenia wydawać będą właściwi wojewodowie, decydując według swobodnego uznania na podstawie opinji specjalnych komisyj z udziałem czynnika obywatelskiego i prezesa okręgowego Urzędu Ziemskiego.

Dalej ustawa określa szereg postanowień szczegółowych, dotyczących trybu postępowania i zasad obowiązujących przy parcelacji.

Na mocy tej ustawy Rada Ministrów została upoważniona do ustalenia w drodza rozporządzenia na wniosek ministra Ref. Roln. daty, od której przepisy tej ustawy tracą moc obowiązującą na całość lub część obszaru państwa.

Ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia.

Długoterminowe pożyczki w listach zastawnych.

W Nr. 24 Dz. Ust. z dn. 26 ub. m. ogłoszono rozporządzenie ministra reform rolnych z dn. 10 ub. m. o przyznaniu dłużnikom z tytułu długoterminowych pożyczek w listach zastawnych oraz w obligacjach meljoracyjnych państwowego Banku rolnego wyjątkowych ulg w spłacie należności.

Terminy umorzenia pożyczek.

W Nr. 24 Dz. Ust. z dnia 26 ub. m. ogłoszono rozporządzenie ministra reform rolnych z dn. 10 ub. m., zgodnie z którem na żądanie dłużników państwowy Bank rolny może przenosić wypłacone już pożyczki w 7 proc. i 8 procentowych listach zastawnych do dłuższego okresu umorzenia z zachowaniem zasady, iż łączny okres umorzenia pożyczki, licząc od dnia jej wypłaty, nie może przekraczać 30 i pół roku oraz. że nieumorzony kapitał przeniesiony do nowego okresu umorzenia, po zaokrągleniu do sumy, podzielonej przez najniższy odcinek listów zastawnych, w jakich była udzielona pożyczka, spłacany będzie wraz z procentami w ratach amortyzacyjnych, odpowiadających nowemu okresowi umorzenia, który dla rozkładanych w ten sposób sum ustala się na 15, 20 lub 25 lat.

Obniżenie oprocentowania kredytów rolnych.

Wśród kompleksu zagadnień opracowywanych przez Centralną Komisję Finansowo - Rolniczą załatwiona została m. in. spraw obniżenia oprocentowania kredytów rolniczych. W wyniku przeprowadzonych w tej sprawie narad: Towarzystwa Kredytowe Ziemskie w Warszawie i we Lwowie, Poznańskie Ziemstwo Kredytowe i Wileński Bank Ziemski zadeklarowały obniżenie na okres roczny oprocentowania pożyczek długoterminowych, udzielonych rolnictwu do 6 proc., uznając to w obecnej sytuacji rolnictwa za rzecz słuszną i niezbędną zarówno z punktu widzenia interesów rolników, jak i samych instytucyj kredytowych. Z drugiej strony przedstawiciele instytucyj publicznych, posiadających większe pakiety papierów rolniczych, wyrazili swoją zgodę na obniżenie, również na ten sam okres roczny, należnego im oprocentowania. Kupon od obligacyj, znajdujących się w rękach posiadaczy prywatnych, będzie wypłacony w wysokości niezmniejszonej. Środki na ten cel zaczerpnięte będą z kuponów procentowych od pakietów tych samych papierów, znajdujących się w posiadaniu państwa. Jednocześnie banki państwowe, t. j. Bank Gospodarstwa Krajowego i Państwowy Bank Rolny obniżą procenty od udzielonych przez siebie pożyczek w listach zastawnych o 2 proc., czyli z 8 proc. na 6 procent i z 7 procent na 5 procent rocznie.

Prywatni posiadacze listów zastawnych nie poniosą żadnego uszczerbku i otrzymają swoje procenty w pełnej wysokości dotychczasowej. Decyzje powyższe wchodzą w życie już przed najbliższym terminem płatności procentów od pożyczek udzielonych rolnictwu.

Ulgi kredytowe Państwowego Banku Rolnego.

Władze Państwowego Banku Rolnego ustaliły szczegółowy plan pomocy dla dłużników Banku, którzy znaleźli się obecnie w trudnem położeniu w związku z ogólnem przesileniem. Z ulg korzystać będą mogli tylko ci, którzy w przyszłości z zobowiązań w stosunku do P. B. R. wywiązywać się będą w sposób ścisły i terminowy.

Ulgi, udzielane dłużnikom P. B. R., są trojakiego rodzaju; polegają one: 1) na odroczeniu spłaty zaległości, 2) na przedłużeniu okresu, na który pożyczka została udzielona, oraz 3) na obniżeniu oprocentowania.

I. — Jeżeli chodzi o o d r o c z e n i e s p ł a t y z a l e g ł o ś c i p r z y k r e d y c i e d ł u g o t e r m i n o w y m w l i s t a c h z a s t a w n y c h, to P.B.R. odraczać będzie raty i należności wstępne, przypadające do zapłacenia przed 1.I.1932 r., o ile nie zostały przez dłużnika dotychczas zapłacone, oraz odsetki zwłoki w wys. 12% w stosunku rocznym, należne Bankowi od odroczonych zaległości za okres czasu do dn. 1.I.1932 r., tudzież niepokryte odsetki zwłoki od należności już uiszczonych.

Wszystkim dłużnikom, którym obniżono oprocentowanie pożyczek w listach zastawnych w ratach kwietniowej lub październikowej 1931 r., będą odroczone zaległości do dn. I.X 1934 r. z warunkiem, że, poczynając od tego terminu odroczone zaległości winny być spłacane w ratach półrocznych, płatnych w dn. 1.IV. i 1.X. każdego roku, poczynając od dn. 1.X. 1934 r., przyczem ilość rat, w jakich mają być spłacone rozłożone zaległości, będzie tak obliczona, by kwota, przypadająca do uiszczenia na spłatę zaległości w każdem półroczu wynosiła 25% pełnej raty od udzielonej pożyczki z zaokrągleniem do pełnych złotych i odpowiedniem zwiększeniem wzgl. zmniejszeniem ostatniej raty.

Pozostałym dłużnikom spłata zaległości będzie odroczona do dn. 1.IV.1933 r. Sposób spłaty tych zaległości będzie ustalony w zależności od zbadania w każdym poszczególnym wypadku i w miarę możności na miejscu stanu gospodarstw i zdolności płatniczej każdego dłużnika. Sposób spłaty podany będzie do wiadomości zainteresowanych dłużników przed dn. 1.IV.1933 r.

Odsetki od odroczonych zaległości za okres czasu, poczynając od dn. 1.I.1932 r. do terminu płatności odroczonych zaległości, nie będą pobierane.

W razie spłaty odroczonych zaległości przed terminem, na jaki je odroczono, będzie stosowana przez P. B. R. bonifikata od wpłaconych sum w wys. 6% w stosunku rocznym za okres czasu od dnia wpłaty do terminu płatności uiszczanej należności, z tem jednak zastrzeżeniem, że bonifikaty z tego tytułu nie będą stosowane za niepełne miesiące, ani też nie będą mogły przekraczać łącznie sumy odsetek zwłoki, przypadających Bankowi od odroczonych zaległości na dz. 1.I.1932 r.

Jeżeli odroczone zaległości spłacane będą przed terminem, na jaki je odroczono, naskutek żądania Banku w związku z całkowitem lub częściowem (segregacja) przewłaszczeniem gruntu, obciążonego pożyczką, lub zwolnieniem części

gruntu z pod odpowiedzialności za pożyczkę, od wpłacanych naskutek żądania Banku sum bonifikaty nie będą stosowane.

II. — Pożyczki w listach zastawnych, udzielane na krótszy termin (10, 15, 20 lat), mogą być, na żądanie dłużnika, przenoszone do dłuższego okresu umorzenia, z tem zastrzeżeniem, że łączny okres umorzenia, nie może przekraczać 30 lat. Przez przeniesienie pożyczki do dłuższego okresu umorzenia raty półroczne ulegną znacznemu zmniejszeniu.

III. — Oprocentowanie pożyczek w listach zastawnych w racie kwietniowej r. b. zostanie obniżone:

1) o 4% w stosunku rocznym, czyli o 2% przy racie półrocznej, wszystkim dłużnikom, którzy korzystali z obniżenia oprocentowania w racie październikowej 1931 r., i tym dłużnikom, którym wypłacono pożyczki w II półroczu 1931 r. — o ile dłużnicy ci należą do kategorji osób, uprawnionych do korzystania z obniżenia oprocentowania w racie październikowej 1931 r.;

2) o 2% w stosunku rocznym, czyli o 1% przy racie, wszystkim pozostałym dłużnikom.

IV. — Zaległości, powstałe przed dn. 1.I.1932 r., z tytułu pożyczek, zaciągniętych w 7% obligacjach meljoracyjnych P. B. R., a nieuiszczone dotychczas, wraz z odsetkami zwłoki, zostają odroczone do dn. 1.X.1932 r., przyczem nie będą pobierane odsetki zwłoki od odroczonych zaległości za czas od dn. 1.I.1932 r. do terminu ich odroczenia.

W czasie do 1.X.1932 r. zostaną przez Bank zbadane okoliczności, mogące mieć wpływ na ewentualne dalsze odroczenie zaległości oraz na sposób i termin ich spłaty.

W razie spłaty odroczonych zaległości przed terminem, na jaki je odroczono, będzie stosowana przez P. B. R. bonifikata od wpłaconych sum w wys. 6% w stosunku rocznym za okres czasu od dnia wpłaty do terminu płatności uiszczanej należności, z tem jednak zastrzeżeniem, że bonifikaty z tego tytułu nie będą stosowane za niepełne miesiące, ani też nie będą mogły przekraczać łącznie sumy odsetek zwłoki, przypadających Bankowi od odroczonych zaległości na dz. 1.I. 1932 r.

V. — Okres trwania pożyczek, udzielonych w 7% obligacjach meljoracyjnych P. B. R. — których amortyzacja w obecnych warunkach jest zapewne najbardziej uciążliwa — zostaje przedłużony z 15 na 18 lat, skutkiem tego okres ulgowy, w którym opłacane jest jedynie oprocentowanie i dodatek na administrację, przedłuża się z dotychczasowych 5 do 11 półroczy kalendarzowych, następujących po dniu decyzji o wpłacie I części pożyczki, względnie jej części.

VI. — Oprocentowanie pożyczek meljoracyjnych w ratach: kwietniowej i październikowej 1931 r. zostaje zbonifikowane o 2% i będzie wynosiło 5%, a nie 7% w stosunku rocznym.

Oprocentowanie pożyczek w racie płatnej dn. 1.IV.1932 r. zostaje zbonifikowane o 2% i będzie wynosiło 5%, a nie 7% w stosunku rocznym, ponadto część pożyczek, zużyta na budowę zbyt kosztownych, zdaniem Banku, odpływów, będzie korzystać w tej samej racie z dalszej bonifikaty oprocentowania, której wysokość będzie dłużnikom zakomunikowana.

VII. — W dziale kredytu krótkoterminowego P. B. R. stosować będzie jedynie indywidualne i wyjątkowe ulgi w zależności od rodzaju kredytu i sytuacji majątkowej dłużnika.

VIII. — W ramach kredytów z funduszów rządowych, administrowanych przez P. B. R., zostaje odroczona na 2 lata spłata zaległości kredytowych z Funduszu Zapomóg i Kredytu Ulgowego, płatnych do dn. 31.XII.1931 r., pod warunkiem uiszczenia rat bieżących w latach 1932 i 1933.

Odsetki zwłoki (6% w stosunku rocznym) zarówno za czas ubiegły, jak też za okres lat 1932 i 1933 będą umorzone z dn. 31.XII.1933 r., o ile raty bieżące w ciągu 1932 i 1933 będą w terminie spłacane.

O ile należności, płatne przed dn. 31.XII.1931 r., zostały odroczone dla poszczególnych dłużników na zasadzie dawnych przepisów, to ustalone dla nich oprocentowanie za okres prolongaty będzie traktowane jako zastępujące odsetki zwłoki i umorzone, jeżeli dłużnik spłaci w terminie raty lat 1932 i 1933.

Oprocentowanie za 1932 r. obniża się o 1%, licząc od nominalnej sumy pożyczki głównej i dodatkowej (½% przy każdej racie), a dla dłużników, korzystających jednocześnie z pożyczek w listach zastawnych P. B. R., obniżka wynosić będzie 2% od nominalnych sum pożyczek głównej i dodatkowej (1% przy każdej racie). Przyczem z obniżonej w ten sposób raty ściągnięciu obecnie podlega kwota oprocentowania, natomiast kwota umorzenia podlega odroczeniu na 2 lata.

IX. — Przy zobowiązaniach, powstałych z tytułu reszty ceny kupna gospodarstw z parcelacji rządowej, do odroczenia spłaty zaległości i umorzenia odsetek zwłoki stosowane będą te same zasady, co dla Funduszu Zapomóg i Kredytu Ulgowego.

Nabywcy, którzy korzystali w ubiegłych 2 latach z obniżenia oprocentowania o 2% w stosunku rocznym od reszty ceny kupna, korzystają z takiej samej ulgi w oprocentowaniu również w 1932 r. Pozostali nabywcy będą korzystali z obniżenia oprecentowania o 1% w stosunku rocznym. Ci natomiast, nieliczni wprawdzie, nabywcy, którym zakredytowano resztę ceny kupna przy oprocentowaniu 6% w stosunku rocznym, będą korzystali z obniżenia oprocentowania o 2% rocznie (1% przy każdej racie).

X. — Z tytułu pomocy kredytowej przy scalaniu i na meljoracje odracza się na 2 lata spłatę zaległych należności, płatnych do dnia 1IX.1931 r., pod warunkiem terminowego uiszczenia w latach 1932 i 1933 rat bieżących, do których zalicza się ratę jesienną 1931 r.

Odsetki zwłoki zostają ustalone na 6% rocznie z zastosowaniem wstecz do wszystkich zaległości. W stosunku do należności, odroczonych indywidualnie na zasadzie dawniej obowiązujących przepisów, oprocentowanie, ustalone na okres odroczenia, będzie traktowane jako zastępujące odsetki zwłoki.

Powyższe odsetki zwłoki zarówno za czas ubiegły, jak też za okres 1932 i 1933, będą umorzone z dniem 31.XII.1933 r., o ile raty bieżące w ciągu 1932 i 1933 będą w terminie spłacone.

XI. — Odroczona zostaje na 2 lata spłata zaległych należności, płatnych do dn. 1.IX.1931 r., z tytułu opłat za wykonanie scalenia, za regulację hipotek oraz za znoszenie służebności (pod warunkiem terminowego uiszczenia w latach 1932 i 1933 rat bieżących, do których zalicza się ratę jesienną 1931 r.), z wyjątkiem tych wypadków, gdy raty z tych tytułów nie przypadają na lata 1932 i 1933; wówczas bowiem dłużnik, nie mając do płacenia rat bieżących, winien już w ciągu tego okresu spłacać zaległości.

Do obliczenia wysokości odsetek zwłoki i ich umorzenia będą stosowane te same zasady, co dla pomocy kredytowej przy scaleniu i meljoracji.

XII. — Dłużnicy rentowi na terenie województw zachodnich będą również korzystali z ulg w spłacie należności rentowych. Ulgi te będą polegały przedewszystkiem na odraczaniu zaległości, powstałych przed dn. 31.XII. 1931 r., na przeciąg 2 lat lub rozkładaniu ich na niewielkie raty pod warunkiem terminowej spłaty w ciągu tego okresu bieżących należności. Poza tem w tych wyjątkowych wypadkach, gdy obciążenie spłatami rentowemi jest zbyt wysokie, P. B. R., zamiast obniżenia oprocentowania, które stosuje w innych funduszach, będzie odraczał indywidualnie na okres 2 lat pewną część bieżących rat zależnie od ekonomicznych warunków obciążonego gospodarstwa.

Wyszczególnione powyżej ulgi są w zasadzie przyznane wszelkim dłużnikom P. B. R. (bez składania w tej sprawie podań). P. B. R. przysługuje jednak prawo pozbawienia niektórych dłużników dobrodziejstwa korzystania z ulg, odnosić się to będzie przedewszystkiem do dłużników niesumiennych lub opieszałych.

Ubytek wkładów w bankach akcyjnych w lutym b. r.

Wkłady w 14 największych bankach akcyjnych w lutym, których kapitał wynosi przynajmniej 5 miljonów złotych, a w sumie swej reprezentuje około 80 proc. kapitałów wszystkich banków akcyjnych wogóle, według danych tymczasowym Głównego Urzędu Statystycznego zmalały. Wkłady terminowe zmalały o 2 milj. zł., a mianowicie stan wkładów na 1 marca wynosi 109 milj. zł., gdy na 1 lutego wynosił 111 milj. zł., a na 1 stycznia — 122 milj. zł. Stan wkładów przed rokiem t. j. na 1 marca 1931 r. wynosił 240 milj. zł. Widzimy więc skurczenie się wkładów w ciągu roku przeszło o 50 procent. Wkłady a vista również zmalały o 7 miljonów zł.; na 1 marca wynoszą 176 milj. zł., gdy na 1 lutego wynosiły 183 milj. zł., a na 1 stycznia — 177 milj. zł. Stan wkładów przed rokiem t. j. na 1 marca 1931 r. wynosił 302 milj. zł. Widzimy więc skurczenie się wkładów w ciągu roku o blisko 50 procent. Salda kredytowe na rachunkach bieżących lekko wzrosły i na 1 marca wyrażają się liczbą 80 milj. zł., gdy na 1 lutego wynosiły 79 milj. zł., a na 1 stycznia — 81 milj. zł. Przed rokiem t. j. na 1 marca 1931 r. salda kredytowe wynosiły 125 milj. zł.

Rozwój Banku „Polska Kasa Opieki".

Bank „Polska Kasa Opieki", powołany do życia w 1930 r. przez Pocztową Kasę Oszczędności, wykazuje w dalszym ciągu znaczny rozwój tak w dziedzinie oszczędności jak również przekazów.

Stan wkładów Oddziału Banku P. K. O. w Paryżu wynosił na 1.1.1931 r. frs. 3.414.482,77, a w ciągu roku wzrósł o kwotę frs. 3.800.127,09, czyli o 111,3 proc., na dzień 1.3.1932 r. wynosił frs. 6.826.189,19.

Ilość książeczek oszczędnościowych wzrosła w tym czasie o 93,2 proc.; na 1.1.1931 r. wynosiła 637 sztuk a w dn. 1 3. 1932 r. 1.250 szt.

Również znacznie wzrosła ogólna kwota przekazów, gdyż o frs. 9 milj. 371.719,31. Na 1.1.1931 r. kwota ta wynosiła frs. 1.595.343,11, a w dniu 1.3.1932 r. frs. 10.967.062,42.

Najbardziej w ciągu tego czasu wzrosła ilość i suma przekazów krajowych: na dz. 1.1.1931 r. kwota ich wynosiła frs. 299.189,30, a ilość 474 sztuk w dniu 1.3.1932 r. suma wzrosła do frs. 4.944.479,11, a ilość do 3.609 sztuk, czyli że suma wzrosła przeszło 16-krotnie.

Liczby te świadczą o systematycznym rozwoju Banku P. K. O. oraz wykazują dobitnie, jak bardzo celowe było stworzenie tego rodzaju instytucji dla potrzeb naszych emigrantów.

P. K. O. w roku 1931.

Mimo niekorzystnej konjunktury, mimo dokuczliwego kryzysu gospodarczego i znacznego zubożenia ludności, tempo rozwoju P. K. O. nie tylko nie osłabło, lecz zasięg instytucji, a co za tem idzie i działy jej pracy w okresie roku ubiegłego wydatnie wzrosły. Rok 1931 zamknęła P. K. O. kapitałem przeszło pół miljarda złotych stanowiących dział jej biernych interesów.

Na pierwszy plan działalności P. K. O. wysuwa się akcja oszczędnościowa. W dziale tym rok sprawozdawczy przynosi wzrost wkładów oszczędnościowych (80.9 milj. zł.) oraz przyrost liczby oszczędzających (158.717 książeczek netto). Jest to wynik wcale poważny, jeśli się zważy, że dzięki różnym pertubacjom na rynku pieniężnym zaufanie do instytucyj finansowych, jak też i do pieniądza samego znacznie zmalało. Tej tendencji oparły się jedynie Kasy Oszczędności i P. K. O.

Z pośród poważniejszych innowacyj wprowadzonych przez P. K. O. w zakresie ułatwiania gromadzenia oszczędności, wymienić się godzi t. zw. „dowody oszczędnościowe". Dowody te są oparte na tych samych zasadach co „Savings Certificates", które szczególniej w Anglji i Italji cieszą się ogromną popularnością. Dowody oszczędnościowe P. K. O. są imienne i opiewają na okrągłe kwoty po zł. 20, zł. 50 i zł. 100, oprocentowane 7% w stosunku rocznym, w ten sposób, że procent ten dolicza się co pół roku do kapitału i w następnem półroczu jest już oprocentowany łącznie z kapitałem, dzięki czemu, po upływie 10 lat od daty nabycia, kwota uiszczona przez nabywcę podwaja się. Trudno jest przewidzieć obecnie czy wspomniane dowody pozyskają sobie taką popularność jaką cieszą się na Zachodzie; sądzimy jednak, że poważniejszej roli w ruchu oszczędnościowym one nie odegrają, a to ze względu na trudność ich zbycia. Dowody te bowiem można alienować tylko za zezwoleniem prezesa P. K. O., przytem zadośćuczynić trzeba pewnym kłopotliwym formalnościom. Dowodów oszczędnościowych wydała P. K. O. ogółem 32 na sumę (łącznie z doliczonemi po dzień 31.XII.31 r. odsetkami) zł. 2.308.05.

Przechodząc z kolei do drugiego działu operacyj biernych, t. j. do obrotu czekowego, to zauważamy, że o ile ilościowo obrót ten w stosunku do obrotu roku poprzedniego zmalał o 5% to natomiast ciężar gatunkowy tegoż w roku sprawozdawczym podniósł się znacznie, a w pierwszym rzędzie podkreślić należy wzrost obrotu bezgotówkowego zarówno pod względem ilościowym, jak też i stosunkowym; gdy bowiem w r. 1930 stosunek obrotów bezgotówkowych do ogólnego obrotu czekowego wynosił 62% to w roku sprawozdawczym stosunek ten wzrósł do 66%.

Z zakresu operacyj czynnych należy przedewszystkiem wymienić akcję kredytową. Jest to akcja pośrednia, która polega na skupie obligacyj i listów zastawnych emitowanych przez inne instytucje kredytowe, a w pierwszym rzędzie przez Banki Państwowe. Ogólna suma udzielonych pośrednio kredytów długoterminowych wynosiła na dz. 31.XII.1931 r. 360.6 milj. zł. z czego przypada: na Państwowy Bank Rolny — 75.593.870 zł. (⅓ ogólnej emisji listów zastawnych P. B. R.) oraz na Bank Gospodarstwa Krajowego 167 milj. zł.

Po zatem doskonale rozwija się dział ubezpieczeniowy. Od chwili uruchomienia tego działu (3½ lat). P. K. O. wydała 78 tys. polis ubezpieczeniowych na łączną sumę ubezpieczenia 164 milj. zł.

Dla lepszego zobrazowania rozwoju P. K. O. zamieszczamy poniżej zestawienie dwóch najważniejszych działów

operacyj biernych P. K. O. z działu oszczędnościowego i czekowego, w latach 1924 — 1931.

Rok	Obrót oszczędnościowy			Obrót czekowy	
	Ilość książeczek oszcz. w dniu 31/XII	Stan wkładów oszczędn. w d. 31/XII	Obrót roczny	Pozostałość na kontach w d. 31/XII	Obrót roczny
1924	57.793	7.555.079	18.523.069	37.486.108	3.124.271.823
1925	81.628	12.612.013	57.077.763	52.368.875	7.417.898.880
1926	113.201	24.632.515	83.736.464	104.196.171	10.610.746.610
1927	179.643	67.603.551	183.289.959	133.331.479	15.941.315.863
1928	298.343	122.292.293	296.642.671	193.477.594	21.273.135.646
1929	434.305	172.971.851	372.950.502	210.603.299	24.007.997.897
1930	605.547	253.703.451	550.895.392	177.608.293	23.862.245.762
1931	761.350	332 235.229	769.789.296	177.644.761	22.623.224.334

Fundusz Stypendjalny im. ś. p. Józefa Becka.

Koło Samorządowców, Absolwentów Wyższej Szkoły Handlowej, pragnąc uczcić pamięć w pełni sił żywotnych zgasłego wybitnego działacza na niwie samorządowej — ś. p. Józefa Becka — zainicjowało projekt utworzenia funduszu stypendjalnego imienia Zmarłego.

Myślą przewodnią inicjatywy była chęć ucieleśnienia gorących pragnień ś. p. Józefa Becka, zmierzających do wykształcenia możliwie licznych zastępów młodych pracowników i działaczy samorządowych, teoretycznie i praktycznie przygotowanych do żmudnej i odpowiedzialnej pracy w dziedzinie samorządowej.

Ci wszyscy, których szczęśliwym udziałem była współpraca ze ś. p. Józefem Beckiem, wiedzą, ile trudów i wysiłków poświęcał Zmarły młodzieży akademickiej, a w szczególności samorządowcom - absolwentom szkół wyższych, dla ułatwienia młodym adeptom praktycznego zapoznania się z pracą w samorządzie.

Zawsze uczynny i pełen energji ś. p. Józef Beck, Mąż o wybitnych zasługach dla sprawy społecznej, niejednokrotnie wyrażał swój pogląd, iż bez pracowników teoretycznie i praktycznie dobrze przygotowanych samorząd nasz nie zdoła się należycie rozwinąć i nie spełni tej roli, do jakiej go życie powołało.

Pragnąc tą drogą złożyć hołd Zmarłemu i kontynuować nadal Jego owocną w tej dziedzinie pracę — Koło Samorządowców, Absolwentów W. S. H., składa na rzecz „Funduszu Stypendjalnego im. ś. p. Józefa Becka" zł. 250 — i wzywa wszystkich tych, którym rozwój życia samorządowego nie jest obojętny — do przyczynienia się w miarę posiadanych środków materjalnych do ufundowania tego stypendjum.

Wpłaty można uskuteczniać na konto P. K. O. — Koła Samorządowców, Absolwentów W. S. H. w Warszawie Nr. 18.822 ze wskazaniem przeznaczenia kwoty.

Stan wkładów na dzień 1 stycznia 1932 r. w spółdzielniach kredytowych, należących do związków rewizyjnych.

ZWIĄZKI	Ilość spółdzielni uwzględnionych	Wkłady oszczędnościowe				Stopa procentu wpłaconego	R-ki bieżące
		1. X. 1931		1. I. 1932			
		Ilość wkładców	Suma wkładów w tys. zł.	Ilość wkładców	Suma wkładów w tys. zł.		Ilość rachunków
Ogółem	4.969	498.268	319.982	516.046	309.506		13.744
1. Zw. Spółdz. Zar. i Gosp. w Poznaniu .	225	97.488	57.404	96.659	54.674	4 — 11	5.525
2. Zw. Stow. Zar. i Gosp. we Lwowie . .	179	9.182	21.482	9.207	22.040	*	—
3. Zw. Spółdz. Polskich w Warszawie . .	302	91.893	65.286	85.643	60.354	6 — 10	*
4. Patr. Spółdz. roln. we Lwowie	1.115	76.445 **)	14.376	97.517	14.819	6 — 11	—
5. Zw. Spółdz. roln. w Cieszynie	61	7.162	5.663	7.262	5.450	8 — 9	—
6. Zw. Rew. Spółdz. rol. w Warszawie . .	1 346	127.480	14.153	130.072	14.511	5 — 11	—
7. Zw. Pol. Sp. Raiff. Stef. w Katowic. . .	112	5.610	5.567	5.717	4.835	6 — 11	—
8. Zw. Rew. Spółdz. roln. w Toruniu . .	142	4.487	1.483	4.611	1.638	5 — 11	—
9. Zw. Żyd. Tow. Spółdz. w Polsce w Warszawie	544	*	46.807	*	43.126	3 — 11	*
10. Powsz. zw. na wł. pom. op. sp. we Lwowie	123	6.895	10.618	6.693	10.252	2 — 10	1.156
11. Zw. Żyd. kup. st. sp. w Warszawie . .	111	5.338	5.720	6.042	6.691	4 — 11	808
12 Zw. niem. sp. w Polsce w Poznaniu . .	189	18.024	32.049	18.034	31.529	5 — 9	2.567
13. Zw. Sp. rol. na Polskę zach. w Poznaniu	88	11.987	19.986	11.873	20.124	6 — 9	2.623
14. Zw. Sp. Woj. Pom. w Grudziądzu . .	64	5.172	8.898	5.061	8.907	5 — 10	948
15. Zw. niem. sp. roln. we Lwowie . . .	40	1.138	907	1.531	1.104	6 — 10	6
16. Zw. sp. niem. w Polsce w Łodzi . . .	57	1.039	1.169	1.265	1.116	4 — 11	111
17. Zw. rew. sp. ukraińsk. we Lwowie . .	246	27.354	7.740	27.297	7.672	6 — 11	*
18. Ruski Związek rew. we Lwowie . . .	25	1.574	674	1.562	664	6 — 10	—

*) Brak danych. **) Dane, dotyczące Patr. Sp. roln. we Lwowie, niepełne.

Dalsza obniżka dyskonta.

21 kwietnia Rada Banku Anglji obniżyła stopę dyskontową z 3 i pół na 3 proc. Zniżka oficjalnej stopy dyskontowej w Anglji nie jest odosobniona. 9 kwietnia Bank Rzeszy obniżył swą stopę dyskontową z 6 na 5 i pół, 18.IV — Węgierski Bank Narodowy obniżył z 7 na 6%, 19.IV Bank Finlandzki z 7 na 6 i pół. Bank Holenderski z 3 na 2 i pół procent. Dalsze potanienie pieniądza na rynkach europejskich świadczy, że zanik rentowności kapitałów lokowanych w produkcji i handlu utrzymuje je w stanie wolnym i rozporządzalnym na rynkach pieniężnych. Pieniądz lokowany w formie wkładów à vista w Szwajcarji i Holandji jest zupełnie nieoprocentowany.

STATYSTYKA

Wkłady w kasach oszczędności na dzień 29. II. 1932 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych — Dane tymczasowe.

Rodzaje kas oszczędności / Województwa	Liczba kas w dn. 29. II 1932 r.	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych: Bez wkładów instytucyj finansowych: Stan w dniu			Zmiany procentowe a)			Wkłady (lokaty) instytucyj finansowych		Wkłady na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych	
		31.XII.31.	31.I.32.	29.II.32.	31.XII.31	31.I.32	29.II.32.	31.I.32	29.II.32.	31.I.32.	29.II.32.
P. K. O.	**1**	**332 235**	**346 613**	**356 839**	+7,8	+4,3	+3,0	—	—	**169 866**	**161 506**
Komunalne b)	**380**	**522 453**	**530 046**	**535 228**	+1,2	+1,5	+1,0	**36 967**	**37 064**	**45 769**	**47 235**
Powiatowe	241	167 945	170 497	172 575	+0,9	+1,5	+1,2	13 931	14 074	16 621	16 975
Miejskie	139	354 508	359 549	362 653	+1,3	+1,4	+0,9	23 036	22 990	29 148	30 260
M. st. Warszawa	1	47 484	49 011	49 928	+4,0	+3,2	+1,9	232	232	6 254	6 728
Warszawa	27	14 413	14 961	15 233	+1,9	+3,8	+1,8	1 630	1 548	1 359	1 517
Łódź	18	4 750	4 940	4 990	+3,3	+4,0	+1,0	609	591	563	537
Kielce	18	10 782	10 749	10 859	+1,8	—0,3	+1,0	989	939	1 340	1 364
Lublin	19	6 074	5 913	5 812	+1,8	—2,7	—1,7	910	890	267	238
Białystok	15	3 817	3 889	3 861	+6,2	+1,9	—0,7	524	530	638	715
Wilno	8	4 876	5 050	5 153	+2,3	+3,6	+2,0	53	43	677	660
Nowogródek	7	779	806	784	+0,0	+3,5	—2,7	156	151	111	129
Polesie	9	1 049	1 033	998	—0,6	—1,5	—3,4	294	290	311	298
Wołyń	15	1 326	1 423	1 446	+6,3	+7,3	+1,6	317	313	512	474
Poznań	84	80 750	82 534	83 519	—0,4	+2,2	+1,2	8 666	8 505	6 275	6 319
Pomorze	41	31 333	31 212	31 714	+0,0	—0,4	+1,6	2 149	2 172	6 428	6 363
Śląsk	18	75 414	75 638	78 244	+1,8	+0,3	+3,4	13 029	13 493	6 965	7 625
Kraków	28	127 498	129 529	129 260	+1,4	+1,6	—0,2	1 510	1 545	5 192	5 163
Lwów	37	87 121	88 453	88 736	+0,1	+1,5	+0,3	3 716	3 678	8 335	8 582
Stanisławów	18	17 262	16 931	16 730	+1,9	—1,9	—1,2	1 064	986	137	151
Tarnopol	17	7 725	7 974	7 961	+0,2	+3,2	—0,2	1 119	1 108	405	372
Inne	2	36 876	38 092	33 090	—3,2	+3,3	—0,0	6 466	6 466	108	108

a) W porównaniu z miesiącem poprzednim. *b)* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w grudniu dla 7 kas, w styczniu dla 14 kas, w lutym dla 34 kas komunalnych i 1 kasy niekomunalnej.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 27 kwietnia 1932 r. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.89¹/₂.

Papiery w zł. w zł.

7% Listy zast. Państw. Banku Roln.	83.25
8% Listy zast. Państw. Banku Roln.	94.00
7% Listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% Listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.00
7% Obl. Kom. Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% Obl. Kom. Banku Gosp. Kraj.	94.00
8% Obl. Bud. Banku Gosp. Kraj.	93.00
8% Obl. Polsk. Banku Komun. II em.	00.00
8% Obl. Polsk. Banku Komun. III i IV em.	00.00

Papiery państwowe:

3% Prem. Poż. Budowl.	— —37.50
4% Prem. Poż. Dolar. ser. III	49.25—49.00—49.10
4% Prem. Poż. Inwestycyjna	00.00
5% Państw. Poż. Konwers. z 1924 r.	38.50
6% Pożyczka Dolarowa 1919/20 r.	00.00
7% Pożyczka Stabilizac.	52.00—54.00
10% Pożyczka Kolejowa	00.00
Akcje Banku Polskiego	75.00—74.00

Pozatem kosztują ruble złote 4.85, ruble srebrne —.
Gram czystego złota 5.9244.

Z giełdy zbożowej.

W dniu 27 kwietnia roku b. płacono na giełdzie zbożowej w Warszawie (za 100 kgm):

żyto	28.75—29.00
pszenica dworska	31.50—32.00
pszenica zbierana	31.00—31.50
owies jednolity	26.00—27.00
owies zbierany	25.00—25.50
jęczmień na kaszę	24.00—24.50
jęczmień browarny	25.00—26.00

NADESŁANE

„**Skorowidz banków, kas oszczędności i spółdzielni kredytowych oraz spis urzędów pocztowych**" na rok 1932, rocznik VI-ty, w opracowaniu Stefana Stanisława Kwiatkowskiego, opuścił już prasę. Skorowidz ten zawiera, oprócz instytucyj, zawartych w tytule, jeszcze spis notarjuszy i bardzo ważny dział o wekslu i czeku z dokładnemi wzorami weksli i czeku. Obecnie stwarza on zupełną całość, jako podręcznik informacyjny fachowy dla instytucyj finansowych, przemysłowych i handlowych. Treść Skorowidza została opracowana bardzo skrupulatnie, na podstawie materjału czerpanego ze źródeł miarodajnych. Zawiera on koło 3500 informacyj o instytucjach bankowych, zrzeszonych w związkach rewizyjnych, które to instytucje podpadają ich ścisłej kontroli. Cena egzemplarza oprawnego wynosi zł. 6.—, z przesyłką poleconą zł. 7.50, z przesyłką za zaliczeniem zł. 8—.

Wyszedł z druku zeszyt 8 „**Przeglądu Gospodarczego**" z dnia 15 kwietnia r. b., zawierający następującą treść:

„Przegląd sytuacji" — E. R.; „Blok naddunajski" — Z. Miduch; „Polski przemysł naftowy w 1931 r." — Dr. Stefan Bartoszewicz; „Handel zagraniczny Polski w 1931 r." — S. B.; „Z gospodarczego położenia W. Brytanji" — Dr. Stefan Janicki; „Przesilenie gospodarcze w Czechosłowacji" — Dr. Adolf Atlas.

Poza tem zeszyt zawiera: Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.